ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

45-дахи жэлээ гарана.

БУРЯАД ҮНЭН

С-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

№ 31 (11629)

1968 оной февралиин 6, вторник

сэн 2 мүнгэн

XXVI областной партийна конференциин делегадуудай анхаралда

XXVI областной партийна конференци февралиин 8-най үдэр үглөөнэй 10 часта оперо, баледэй театрай ордондо хүдэлмэрэе эхилхэнь.

Делегадуудай бүридхэл ба саг зуурын үнэмшэлгэ барюулга КПСС-эй обкомдо февралиин 5—7-до 9 часһаа 22 час хүрэтэр боложо байха.

Элдэб асуудалаар 40-17, 33-33 телефонуудаар хандажа болохо.

ТАБАН ЖЭЛЭЙ ТҮСЭБЫЕ—БОЛЗОРҺООНЬ УРИД!

…дэнэр, промышленность болон транспортын, …га болон хэлхеэ холбооной, худалдаа най-…й, нийтын эдеэ хоолой хүдэлмэрилэгшэдэй, …йна, ажахын эдэбхитэдэй республикын …ндэ хабаадагшад үнгэрһэн 1967 оной дүн-…е, 1968 оной зорилгонуудые зүбшэн хэл-…үнгэрэгшэ ойн баярай жэлдэ бүхы пред-…ти болон барилганууд дээрэ хүдэлэгшэд Со-…рэнэйнгөө 50 жэлые хүндэтэйгөөр угтахын …социалис мүрысөө үргэн далайсатайгаар …үлэе гэжэ бидэнэр ханамжатайгаар тэм-…бэн.

…публикын ажалшад КПСС-эй ЦК-гай сен-…ин (1965 оной) Пленумэй, партиин XXIII …ын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые бэелүүлхэ …а, промышленна үйлэдбэрэе бүри түргөөр …жэ, ашаг олзыень дээшэлүүлжэ шадаа.

…публикын промышленность валовой про-…гаргалгаар 1967 онойнгоо түсэбые болзор-…урид, декабриин 26-да дүүргээ. Социалис …ёһоор түсэбһөө гадуур 5 мил-…хэригэй продукци бүтээн гаргагдахын …13,5 миллион түхэригэй продукци бүтээн …а. Жэлэй түсэбһөө гадуур 11 миллион …т-час электрын элшэ хүсэн, 8 мянга ша-…нно цемент, 1,5 миллион хэһэг шифер, …ган тонно нүүрһэн, 80 мянган дүрбэлжэн …ихын, витринын шэл, 3 процентһээ дээшэ …ай концентрат, 6 процент молибденэй …трат, 46 мянган дүрбэлжэн метр ноохон …19 тонно угаагдаһан ноохон, хубсаһа угаа-…мянган машина, мүн бусадшье продукци …һан байна.

…лай бүтээсэ дээшэлүүлхэ жэлэй түсэб …дүүргэгдээ. 1966 онтой сасуулбал, …бүтээсэ 11 процентээр дээшэлбэ.

…гэгшэ жэлэй туршада республикын пред-…нуул түсэблэлгын, экономическа талаар …элгын шэнэ гуримда хойно хойноһоо …жилээ, иимэ гурим предприятинуудай хү-…дахи экономическа үрэ дүнгүүдые һайжа-…а һайнаар нүлөөлдэг байна.

…гэгшэ жэлэй туршада бүхы товарна про-…н өөрынь үнэ түсэбөөр хараалагдаһанда ор-…2,6 миллион түхэригөөр хямдаруулагдаа, …н мүнгэнэй ашаг олзо үгэлгэнь 13 про-…р дээшэлээ.

…66 онтой сасуулбал, 1967 ондо промышлен-…үйлэдбэри эгээл түргөөр хүгжөө. Дайнай …жэлнүүдтэ промышленна продукци бүтээн …та 14 процентээр дээшэлһэн байна.

…публикын түмэр замшад арадай ажахын …шэрэхэ 1967 онойнтоо түсэбые декабриин …дүүргэжэ, түсэбһөө гадуур 239 мянган …ашаа тээжэ эльгээһэн байна. Тиихэтэй …ажалайнь бүтээсэ 8 процентээр дээшэлһэн, …өр хараалагдаһанда орходоо 5,6 миллион …игэй олзо үлүү ехээр абтаһан байна.

…ажалай барилгашад үнгэрэгшэ жэлэй тур-…республикын арадай ажахы болон соёл …үрэ хүгжөөлгэдэ, хүн зоной ажаһуудал һай-…алгада горитой хубитаяа оруулаа.

…67 оной ойн баярай жэлдэ республика соо …дээрэ 76,1 миллион түхэригэй гол фонд-…тэрэ тоодо 48,8 миллион түхэригэй үйлэд-…н фондынууд ашаглалгада үгтөө. Республи-…барилгашад барилга, хабсаралгын хүдэлмэ-…102 процент дүүргэжэ, ажалай бүтээсэ …үүлхэ түсэбөө дүүргээ.

…шэнэ предприяти, томо цехүүд болон ба-…ууд баригдажа, ашаглалгада үгтэбэ. Тэрэ …Улаан-Үдын шэлэй заводто сталинит бү-…цех, прибор бүтээдэг заводой үйлэдбэриин …нууд, Шэнэ-Бэрээнэй заһабарилгын-меха-…а заводой автомашина заһадаг корпус, …вой шубуунай фабрикын түрүүшын ээл-…ашаглалгада үгтэһэн байна. Ретранслято-…баригдажа тушаагдаһанай ашаар Буряадай …ика СССР-эй «Орбита» гэдэг телевизион-…темэтэй холбогдожо, республикын хүн зон…гай, Интервидениин дамжуулгануудые …а аргатай болоо.

…гэгшэ жэлэй туршада һомологдоһон бүхы …бэриин хэрэглэгдэһэнэй ашаар 180 мян-…балжэн метр байрын гэр, 7346 һууритай …нууд, 1355 һууритай һургуулиин наһа …йшүүлэй эмхи зургаанууд, 466 һууритай …нууд ашаглалтада үгтэһэн байна. 1828 …ай нийтын эдеэ хоолой 33 предприяти, …нэй ажаллаха 83 магазин, 51 клуб, куль-…байшан баригдажа тушаагдаа.

…ын организацинууд республикын кол-…хозуудта 15,7 мянган толгой багтаха томо …бодо малай, 13 мянган толгой багтаха …71 мянган толгой багтаха хонидой, 69,5 …һууритай шубуунай байра баряа.

…рын элшэ хүсэ дамжуулха утаһанууд …оной туршада республика соомнай улам …татагдажа үргэлжэлөө. 35 киловольтын, …эшье хүсэтэй утаһанууд 225 километр-…даһан байна, республикын колхоз, совхо-…хоорондо татагдаһан электрын элшэ хүсэ …дадаг утаһанууд 693 километрээр нэмэгд-…14 мянган киловольтын хүсэтэй трансфор-…а подстанцинууд баригдажа тушаагдаа. …ленностиин ажалые электрын элшэ хү-…хангалга 4 процентээр, хүдөө ажахыда — …центээр дээшэлһэн байна.

…һөө гадуур 9,7 миллион түхэригэй про-…бүтээн гаргаһан Улаан-Үдэ городой про-…нна предприятинуудай ажалшад 1967 оной …түсэб амжалтатайгаар дүүргэлгэдэ гори-…хубитаяа оруулаа. Городой предприятинууд …өө гадуур 2 миллионһоо дээшэ түхэригэй …олзо абаһан байна.

…н вольфрам-молибденэй комбинадай кол-…ойн баярай жэлдэ һайн үрэ дүн туйлажа, …й ЦК-гай, СССР Верховно Соведэй Прези-…СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-…мүнхэдөө хададалха Дурасхаалай тугта …Ойн баярай жэлэй социалис уялгануудые …хэ талаар Улаан-Үдын Ленинэй ордэнто …сервын комбинадай, авиационно заводой, …ай приисковэ управлениин, Ленинэй ор-…комотив-вагон заһадаг заводой, нарин …фабрикын, гэр барилгын комбинадай, …нуурай шахтоуправлениин, Баргажа-…промхозой, оньһожоруулагдаһан № 56 …ын, «Бурятцелинстрой» трестын Хурам-…СМУ-гай, мүн бусадшье предприятинуудай …нууд ехэ амжалта туйлаһан байна.

Буряадай АССР-эй промышленность болон транспортын, хэлхеэ холбооной, барилгын организацинуудай, худалдаа наймаанай, ажаһуудалай эрилтэ хангадаг хүдэлмэришэдэй 1968 ондо абаһан

СОЦИАЛИС УЯЛГАНУУД

Республикын худалдаа наймаанай, нийтын эдеэ хоолой хүдэлмэрилэгшэд КПСС-эй XXIII съездын шиидхэбэринүүдые, Октябриин 50 жэлэй ойн хүндэлэлдэ абаһан социалис уялгануудаа дүүргэлтэ болгон, табан жэлэйнгээ хоёрдохи жэлэй түсэбые эд бараа наймаалгаар 102,8 процент дүүргэжэ, арадай хэрэглэмжын эд бараае түсэбөөр хараалагдаһанда орходоо 11 миллион түхэригөөр үлүү ехээр хүн зондо худалдаа.

Эдэ үдэрнүүдтэ республикымнай промышленна предприятинуудай, транспорт болон барилгын, хэлхеэ холбооной, худалдаа наймаанай, нийтын эдеэ хоолой хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд болон алба хаагшад В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойе хүндэтэйгөөр угтахын түлөө, табан жэлэй даалгабаринуудые, 1968 оной түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө социалис мүрысөө улам үргэнөөр дэлгэрүүлжэ эхилбэ. Предприятинуудай коллективүүд туйлаһан амжалтаяа батадхахын хажуугаар улам арьбадхахые, агууехэ Эхэ оронойнгоо экономическа хүсэ шадал бэхижүүлгэдэ хубитаяа оруулхын түлөө оролдожо байна.

Табан жэлэйнгээ даалгабарие 1970 оной ноябриин 7-до болзорһоонь урид дүүргэхээр шиидэһэн Москвагай, Ленинградай ажалшадай патриотическа үүсхэлые республикын предприяти, барилганууд дээрэ ажаллагшад ехээр һайшаан дэмжэнхэй. Тэрэ үүсхэлые Улаан-Үдын нарин сэмбын фабрикын коллектив республикын промышленна предприятинуудай дундаһаа эгээн түрүүлэн дэмжээ.

Нарин сэмбын фабрикын хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд болон алба хаагшад табан жэлэйнгээ түсэбые 1970 оной ноябриин 7-до дүүргэхэ, табан жэлэй дүүрэтэр түсэбһөө гадуур 200 мянган метр ноохон бүд нэхэн гаргаха, тэрэ тоодо алмагдаһан түүхэй эдээр 105 мянган метр бүд нэхэхэ уялга абаа. Фабрикын коллектив 1968 онойнгоо түсэбые декабриин 23-да дүүргэхээр, түсэбһөө гадуур 25 мянган метр бүд нэхэжэ, 400 мянган түхэригһөө доошо бэшэ урмашуулгын фонднуудые бии болгохоор, 3,5 миллион түхэригэй олзо абахаар уялга баталан абаа.

Партийна, ажахын эдэбхитэдэй зүблөөндэ хабаадаһан бидэнэр промышленностьдо, барилга болон транспортдо, хэлхеэ холбоондо, худалдаа наймаа болон ажаһуудалай эрилтэ хангадаг предприятинуудта бии байһан һайн үрэ дүнгүүдые тэмдэглэхэ зуураа, манда шиидхэгдээгүй зорилгонууд үшөөл нилээд ехэ бии, предприяти болон барилгануудай ажал ябуулгада горитой дутагдалнууд болон алдуунууд гарана, арга боломжонууд хүсэд хэрэглэгдэнэгүй гэжэ мэдэрхэ баатай болонобди. Зарим предприятинууд, барилганууд үйлэдбэриингөө программа дүүргэнэгүй, хүдэлмэриин саг ехээр гаргашалагдана, технологическа гол түхеэрэлгэнүүд муугаар ашаглагдана, ажалай, үйлэдбэриин журам хазагайруулагдана. Хэдэ хэдэн предприятинуудта бүтээн гаргагдадаг продукциин өөрынь үнэ ехэ, шанарынь муу байһаар.

Үйлэдбэриин ажал ехэтэй, хамһабариин хүдэлмэринүүд удаанаар оньһожоруулагдана. Барилгын олохон организацинууд техникээ хүсэд хэрэглэжэ шадангүйгөөр, миин байлгаа, хүнүүд ажалһаа таһараа, мүнгэн, материальна зөөри хэрэгсэл үлүү ехээр гаргашалагдаа. Зарим барилганууд болзор соогоо тушаагдангүй унжагайраа.

Бидэнэр бии байһан дутагдалнуудые ямар аргаар усадхаха байһанаа мэдэрээд, ажалай эмхидхэл болон үйлэдбэрие саг үргэлжэ нарижуулан һайжаруулһанай, ажахыгаа экономическа талаарнь зүбөөр эрхилһэнэй, социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлһэнэй үндэһөөр республикынгаа экономикые саашадань хүгжөөн дэбжээхээр эрид шиидэнги байнабди.

Буряадай АССР-эй промышленностиин, транспортын, барилга болон хэлхеэ холбооной, худалдаа наймаанай, нийтын эдеэ хоолой хүдэлмэрилэгшэд 1968 онойнгоо түсэбые амжалтатайгаар дүүргэхэ, В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойе хүндэтэйгөөр угтаха, шэнэ табан жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхэ зорилгоор бүгэдэ арадай социалис мүрысөөндэ оролсохо зуураа, социалис иимэ уялгануудые баталан абаа:

ПРОМЫШЛЕННОСТИИН ТАЛААР

Республикын промышленностиин продукци бүтээн гаргаха табан жэлэй түсэбые болзорһоонь урид декабриин 5-да дүүргэхэ, локомотив-вагонуудые заһадаг завод, Зэдын вольфрам-молибденэй комбинат, авиационно завод, хүн зоной ажаһуудалай эрилтэ хангадаг министерство, «Электромашина» завод, һү худалдан абалгын, һүнэй промышленностиин управлени, нарин сэмбын фабрика—1970 оной ноябриин 7-до дүүргэхэ.

Промышленна продукци үйлэдбэрилэн гаргаха гол шухала зүйлнүүдые, тэрэшэлэн хамжан ажалладаг предприятинуудта эльгээгдэдэг зүйлнүүдые бүтээн гаргаха 1968 оной түсэбые декабриин 28-да дүүргэхэ. Жэлэй дүүрэтэр түсэбһөө гадуур 6,5 миллион түхэригэй продукци үйлэдбэрилэн гаргаха, тэрэ тоодо арадай хэрэглэмжын эд бараае—2,7 миллион түхэригтэ, тэдээн соохоо Улаан-Үдын мяха-консервын комбинадта—662, мянган түхэригэй, нарин сэмбын фабрикада—940, мянган, «Забайкаллес» комбинадай предприятинуудта—124 мянган, «Электромашина» заводто—208 мянган, һү худалдан абалгын, һүнэй промышленностиин управленидэ—200 мянган, Буркоопсоюзда—166 мянган, нютагай промышленностиин министерствэдэ—250 мянган, эдеэ хоолой промышленностиин министерствэдэ —200 мянган түхэригэй продукци түсэбһөө гадуур гаргаха.

Ажалай эмхидхэл болон үйлэдбэри саашадань нарижуулан һайжаруулһанай, наука, техникын, түрүү дүй дуршалай туйлалтануудые үйлэдбэридэ хэрэглэһэнэй, ажал ехэтэй, хамһабариин хүдэлмэринүүдые оньһожоруулһанай, ажалай, үйлэдбэриин журам һайжаруулһанай ашаар ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ түсэб 102 процентээр дүүргэхэ.

Жэлэй түсэбһөө гадуур 18 мянган тонноһоо бага бэшэ нүүрһэ, 1,5 миллион хэһэг шифер, 3000 тонно цемент, 70 мянган кубометр барилгын модо, 2 мянган кубометр хюрөөдэмэл модо, 30 мянган түхэригтэ хинан шалгадаг приборнуудые, 50 тонно угаагдаһан ноохо, «Белка-3» маркын хубсаһа угаадаг 1000 машина, 25 мянган метр ноохон бүд, 18 мянган хэһэг гадар, дотор трикотаж хубсаһа, 500 тонно мяха, 100 тонно колбаса, 500 мянган баанха мяханай консервэ, эбхэгдэдэг 1,5 мянган оро үйлэдбэрилэн гаргаха. Түсэбһөө гадуур 5 миллион киловатт-час электрын элшэ хүсэ, 15 мянган г. калориин хэмжээтэй түлишын элшэ хүсэ гаргаха.

Улаан-Үдын оньһожоруулагдаһан шэлэй заводые проектнэ хэмжээндэнь хүсэд хүргөөд, проектнэ хэмжээнһээнь 2 процентээр үлүүлхэ. 1968 оной туршада 15,3 миллион дүрбэлжэн метр сонхын, витринын шэл, 15 мянган дүрбэлжэн метр сталинит, 7,8 миллион шэл амһарта, 200 мянган хэһэг лаампын шэл, тэрэ тоодо жэлэй түсэбһөө гадуур 200 мянган дүрбэлжэн метрһээ бага бэшэ сонхын шэл гаргаха.

Локомотив-вагон заһадаг заводто үйлэдбэрие саашадань мэргэжүүлһэнэй, гол номенклатурыень хорооһоной ашаар «ВЛ-60 К» маркын переменнэ тогоор ябадаг электровозуудые заһабариһаа гаргалгые 2,3 дахин түргэдхэхэ. Жэлэй туршада заводой цехүүдтэ ажалые научна ёһоор эрхилхэ, үйлэдбэрие хүтэлбэрилхэ талаар 300 түсэбүүдые зохёожо хэрэглэхэ, тэрэнэй ашаар ажал ехэтэй хүдэлмэрие 500 мянган нормо-часаар хорооха.

Жэлэй турша соо хинан шалгадаг 5 зүйлэй приборнуудые, хоёр түхэлэй электродвигательнүүдые, 3 зүйлэй ноохон шэнэ бүдүүдые ехээр гаргажа эхилхэ, 3 маркын автомашинануудые капитальна заһабарилгаһаа гаргаха, 10 зүйлэй мебель, 250 моделиин оёдолой, трикотажна хубсаһануудые, 6 моделиин гутал, республикын эдеэ хоолой промышленностиин министерствын талаар 40 янзын шэнэ зүйлнүүдые бүтээн гаргаха.

600 тонно металл, 4 мянган тонно условно түлишэ, 1700 тонно горючи болон түрхихэ зүйлнүүдые, 7 миллион киловатт-час электрын элшэ хүсэ алмаха.

Республикын промышленна предприятинуудай бүтээн гаргадаг зүйлнүүдэй шанар һайжаруулха. Машина бүтээлгын предприятинуудта бүтээн гаргагдадаг продукциин 90 процентыень ямаршье голодоһогүйгөөр тушаадаг болохо. Цементын марк һайжаруулха, нүүрһэнэй үнэһэ бага болгохо. 100 киловаттһаа дээшэ хүсэтэй 2 түхэлэй электродвигательнүүдтэ, тепловой шалгалтын нэгэ приборто, эрэшүүлэй үмдэдэг хоёр зүйлэй драп бүдтэ, мяха-консервын комбинадай гурбан зүйлдэ гүрэнэй үнэмшэлгэ абажа, «Шанарай тэмдэгтэ» хүртэхэ. Түсэбһөө гадуур эрхим сортын сагаан тоһо—4 процентээр, һүнэй продуктнуудые—2 процентээр үйлэдбэрилэн гаргаха.

Үйлэдбэриин гол фонднуудые бүри һайнаар, ашагтай туһатайгаар ашаглахын түлөө, түхеэрэлгэнүүдые һэлгэлгын коэфициентые дээшэлүүлхын түлөө саг үргэлжэ тэмсэхэ.

Предприятинуудта, цехүүд болон бригадануудта ажахын тоосоо хэрэглэһэнэй, бэхижүүлһэнэй ашаар, эд зөөри, хүдэлмэришэ хүсэ ехээр алмаһанай, үйлэдбэри дээрэхи ажал ехэтэй, мүн хамһабариин хүдэлмэринүүдые оньһожоруулһанай ашаар продукциин өөрынь үнэ хямдаруулгаһаа 1,5 миллион түхэригэй мүнгэ зөөри алмаха. Жэлэй турша соо промышленна предприятинуудые түсэблэлгын, экономическа талаарнь урмашуулгын шэнэ гуримда хойно хойноһоонь оруулха ябадал хангаха.

Предприятинуудтахи ажалай эмхидхэл болон үйлэдбэрие научна ёһоор эрхилдэг болохо. Үйлэдбэридэ уралан нарижуулгын, ухаалан зохёолгын дурадхалнуудые хэрэглэһэнэй ашаар жэл соо 4 миллион түхэригһөө бага бэшэ зөөри алмаха.

800-һаа үсөөн бэшэ шэнэ түхеэрэлгэнүүдые тодхожо ашаглалгада үгэхэ, хэрэглэгдэжэ байһан 150 түхеэрэлгэ шэнэдхэн заһабарилха, 110 зүйлэй технологическа түхеэрэлгэнүүдые үйлэдбэридэ хэрэглэхэ, поточно, конвейернэ, автомадта адлирхуу 15 линии ашаглалгада үгэхэ.

Ой модоной промышленностиин предприятинуудай ажалые улам оньһожоруулха: модо шэрэдэг харгынууд дээрэхи вагонуудта модо тээлгые бүрин оньһожоруулха, модо шэрэлгэ дээрэ ехэ ашаа тээдэг «КРАЗ» маркын автомобильнуудые, консольно-козловой, башенна крануудые, модоной гэшүүһэ шуладаг автомадархуу 4 линии хэрэглэхэ. Модо отололгые нэгэ хүдэлмэришэн бүридэ жэл соо 640 кубометр хүрэтэр дээшэлүүлхэ.

Отологдоһон модонуудые гэшүүһэтэй зандань ехэ ехэ багсалаагаар модо хэрэглэгшэдэй складта эльгээхэ арга нарижуулан һайжаруулха. Байгалай модо буулгадаг баазада 400 мянган кубометр модо гэшүүһэтэйнь тушаан абаха оньһожоруулагдаһан биржэ бүтээхэ. Мебель болон модо болбосоруулдаг комбинадта 1968 оной сентябриин 1 хүрэтэр модо тайрадаг 4 раматай цех барижа дүүргэхэ, 100 мянган кубометр хүрэтэр модоной гэшүүһэ шуладаг оньһожоруулагдаһан доодо складай түрүүшын ээлжээ ашаглалгада үгэхэ. Хандагатайн, Хүрбын леспромхозуудһаа Онохойн модоной комбинадта, Итанцын леспромхозһоо Сэлэнгын модоной баазада модоной гэшүүһэнүүдые сэхэ эльгээдэг болгохо.

Ашагта малтамалнуудые хэрэглэжэ байһан промышленна предприятинуудай, промышленность болон барилгын индустриин минеральна түүхэй эдэй бааза улам үргэдхэхэ талаар шэнжэлэн бэдэрэлгын хүдэлмэри ашагтай һайн болгохо. Цинкын баялиг дээшэлүүлхэ түсэб 10 процентээр, туулганай—5, вольфрамай—2, алтанай—1 процентээр үлүүлэн дүүргэхэ. Шэлэй, хэб хэдэг түүхэй эдэй Черемшанска уурхайн, гол участогта лаб дээрэхи шэнжэлэлгын хүдэлмэри 1968 ондо дүүргэхэ. Баян-Зүрхэнэй шулуу нүүрһэнэй уурхайе һайнаар шэнжэлжэ дүүргэхэ.

ТРАНСПОРТЫН, ХЭЛХЕЭ ХОЛБООНОЙ ТАЛААР

Улаан-Үдын харгы замай отделениин түмэр замшад ашаглалгын хүдэлмэри һайжаруулһанайнгаа ашаар ашаа эльгээхэ, ашаа шэрэхэ жэлэйнтээ түсэбые декабриин 22-то дүүргээд, түсэбһөө гадуур 60 мянган тонно арадай ажахын ашаануудые шэрэхэ уялга абаа.

Үйлэдбэриин гол фонднуудые ашаглаха ябадалые һайжаруулха зорилгоор:

— участогуудтахи локомотивай гүйсэ түргэдхэһэнэй, ашаалагдаха вагонуудай миин байлгые хорооһоной ашаар ашаанай вагоной эрьесэ даалгабаряар хараалагдаһанда орходоо 0,1 часаар түргэдхэхэ;

— тепловозой суудхын дунда зэргын ажалай бүтээсые даалгабаряар хараалагдаһанда орходоо 0,2 процентээр дээшэлүүлхэ;

— нормо үлүүлэн дүүргэһэнэй үндэһөөр ондоо ашаануудые тээхын тула 1500-һаа үсөөн бэшэ вагонуудые сулөөлхэ.

Ажалай бүтээсэ дээшэлүүлһэнэй ашаар, шэрэлгын өөрынь үнэ хямдаруулһанай ашаар түсэбһөө гадуур 500 мянган түхэригһөө бага бэшэ сэбэр олзо түсэбһөө гадуур абаха.

Улаан-Үдын вагонно деподо Московко гэжэ депогой арга методээр вагонуудые заһаха конвейернэ, автоматическа поточно лининүүдые хэрэглэдэг болохо.

Автомобильна транспортын хүдэлмэришэд ашаа шэрэхэ жэлэйнгээ түсэбые декабриин 30-да дүүргээд, түсэбһөө гадуур 50 мянган тонно ашаа, 200 мянган хүниие шэрэхэбди гэһэн уялга абаа. Ашаа шэрэлгын өөрынь үнэ хямдаруулһанай үндэһөөр түсэбөөр хараалагдаһанда орходоо 38 мянган түхэригэй олзо үлүү ехээр абаха, 150 тонно горючи, түрхихэ зүйлнүүдые алмаха.

Агаарай транспортын хүдэлмэрилэгшэд ашаа шэрэлгын жэлэй түсэбые 1 процентээр, пассажирнуудые шэрэлгын түсэб 3 процентээр үлүүлэн дүүргэхэбди гэһэн уялга абаа. Агаараар ашаа шэрэлгын өөрынь үные түсэбөөр хараалагдаһанда орходоо 3 процентээр хямдаруулжа, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ даалгабари 5 процентээр үлүүлэн дүүргэхэ. 200 мянган түхэригһөө бага бэшэ олзо түсэбһөө гадуур абаха. Түмэр замай, автомобильна, авиационно транспортаар пассажирнуудые шэрэхэдээ тэдэнэртэ бүри һайнаар хандадаг болохо.

Хэлхеэ холбооной предприятинуудай талаар продукциин юрэнхы хэмжээнэй түсэбые декабриин 25-да дүүргэхэ, олзо доход абаха түсэб 1 процентээр үлүүлэн дүүргэжэ, түсэбһөө гадуур 80 мянган түхэригэй олзо доход абаха. Тарбагатайда, Хоридо телевизионно ретрансляторнуудые барижа дүүргэхэ, Бэшүүртэ, Петропавловкада 500 номертой телефонно автоматическа станцинуудые барижа тушааха.

БАРИЛГЫН ТАЛААР

Республикын барилгашад ойн баярай жэлэй эдэбхи үүсхэлые һуладхангүйгөөр барилга-хабсаралгын жэлэй түсэбые болзорһоонь урид 1968 оной декабриин 28-да дүүргэхэ уялга абаа. Ажал ехэтэй хүдэлмэринүүдые оньһожоруулһанай, шэнэ техникэ, уралан нарижуулгын дурадхалнуудые хэрэглэһэнэй, ажал хүдэлмэрие научна ёһоор эмхидхэһэнэй, ажахын тоосоое һайнаар хэрэглэһэнэй, барилгын хүдэлмэри дам саашань оньһожоруулһанай ашаар технико-экономическа дүнгүүдые һайжаруулха, барилгын организацинуудай ашаг олзо дээшэлүүлхэ ябадал туйлаха. Ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ даалгабари 1 процентээр үлүүлэн дүүргэхэ, барилгын өөрынь үнэ түсэбөөр хараалагдаһанһаа 0,5 процентээр хямдаруулха.

1968 ондо Улаан-Үдын макароно завод барижа дүүргэхэ, прибор бүтээлгын, судна бүтээлгын заводуудта шэнэ цехүүдые барижа тушааха, силикатна хирпиисэ бүтээн гаргадаг заводой түрүүшын хубииень барижа дүүргэхэ, Сотниковой шубуунай фабрика, культурын институдай байшангай гол корпус, СССР-эй Науканuудай академиин Сибириин отделениин Буряадай филиалай лабораторинуудые, республиканска библиотекэ, хэлхеэ холбооной электротехникумэй һуралсалай корпус, Чевыркуйска загаһа үсхэдэг заводые, Кировэй нэрэмжэтэ заводой, оёдолой фабрикын цехүүдые барижа тушааха.

Республикын гол шухала барилгануудай: Сэлэнгын целлюлозо-картонно комбинадай, Баргажанай модоной промышленностиин барилгануудай, Байгалай модоной баазын, колхозой дэлгүүрэй һарабшатай байшангай барилгануудые түргэдхэхэ. Баргажан тээшэ татагдажа байһан харгын 60 километрыень дүүргэхэ.

Республикые электрын элшэ хүсөөр хангалгые улам һайжаруулжа, 1230 километртэ электрын утаһануудые татажа дүүргэхэ.

5 мянган дүрбэлжэн метр талмайтай гэр байра түсэбһөө гадуур тушааха. Томо панелеэр баригдадаг гэрнүүдые 38 мянган дүрбэлжэн метр хүрэтэр үргэдхэхэ, 95 мянган дүрбэлжэн метр талмайтай гэр байрануудта халуун уһа оруулха, ууралаар дулаасуулдаг болохо.

Һуралсалай жэлэй эхилтэр—сентябриин 1 хүрэтэр һургуулинуудай, һуралсалай наһанда хүрөөгүй үхибүүдэй байрануудые барижа тушааха.

Һэргылэлгын, капитальна заһабари хэһэнэй, машинануудые хоёр халаанда хүдэлгэдэг болгоһоной, механизаторнуудтай хэгдэдэг тоосоо һайжаруулһанай ашаар барилгын машинанууд болон механизмуудые техническэ талаарнь бэлэн байлгаха, ашаглаха ябадал туйлаха. Барилгын машинануудые техническэ талаарнь ашаглалгын коэфициент—0,80, парк ашаглалгын—0,67, директивнэ нормо дүүргэлгые—101,5 процент хүрэтэр дээшэлүүлхэ.

Барилгануудые материально-техническэ талаарнь һайнаар хангадаг болохо. Республикын гол шухала барилгануудай организацинуудта Москва болон Ленинградай барилгашадай үйлэдбэриин-технологическа комплектациин дүй дуршал хэрэглэхэ.

Барилга-хабсаралгын хүдэлмэриин шанар һайжаруулжа, бэлэн болгогдоһон бүхы барилганuудай 70 процентыень «эрхим һайн», «һайн» гэһэн сэгнэлтэтэйгээр тушааха ябадал хангаха. Гэр байрын барилга дээрэхи гоёолтын хүдэлмэринүүдэй шанар һайжаруулхын тула барилга бүхэндэ «жэшээтэ байрануудые» бии болгоод, тэрэнэйнгээ жэшээгээр ондоо барилгануудта түрүүшүүлэй дүй дуршал хэрэглэхэ.

Завод соогоо хүсэд бэлэн болгогдоһон шанар һайнтай барилгын материалнуудые, хабсаралгадамал түмэр-бетон зүйлнүүдые, гэр байрада хэрэглэгдэхэ хэрэгсэлнүүдые, столярна зүйлнүүдые бүтээн гаргалга 5 процентээр дээшэлүүлхэ. Хирпиисэ үйлэдбэрилгые түсэбөөр хараалагдаһанда орходоо 3 миллион хэһэгээр ехэ болгохо.

Проект зохёолгые, проектно-бэдэрэлгын хүдэлмэринүүдые саашадань һайжаруулха, проектно-сметнэ документаци хараалагдаһан болзор соо тушааха ябадал туйлаха.

Республикын совхозууд болон колхозуудай гол буусануудые түбхинүүлэн бариха генеральна 5 схемэ зохёохо.

1968 оной туршада хүдэлмэришэдэй ажаллаха, ажаһууха газарыень һайжаруулха, участок бүхэндэ ажаһуудалай таһалгануудые, улаан булангууд болон амаралтын газарнуудые байгуулха ябадал туйлаха.

ХУДАЛДАА НАЙМААНАЙ, НИИТЫН ЭДЕЭ ХООЛОЙ, АЖАҺУУДАЛАЙ ЭРИЛТЭ ХАНГАЛГЫН ТАЛААР

Буряадай АССР-эй худалдаа наймаанай, нийтын эдеэ хоолой, хүн зоной ажаһуудалай эрилтэ хангалгын предприятинуудай хүдэлмэрилэгшэд иимэ уялга абаа:

Гүрэнэй, кооперативна худалдаа наймаанай талаар 1968 оной эд бараанай эрьесын түсэбые болзорһоонь 3 үдэрөөр урид дүүргэжэ, республикын хүн зондо түсэбһөө гадуур 4 миллион түхэригэй эд бараа наймаалха, табан жэлэй түсэбые 1970 оной декабриин 25-да дүүргээд, табан жэлэй турша соо түсэбһөө гадуур 33 миллион түхэригэй арадай хэрэглэмжын эд бараа наймаалха.

Табан жэлэй гурбан жэл соо нютаг бүхэндэ элдэб зүйлнүүдые худалдан абаһанай ашаар 40 миллион түхэригэй эд бараа нэмэжэ наймаалха, 1968 ондо—12 миллион түхэригтэ наймаалха.

Табан жэлэй эсэстэ нийтын эдеэ хоолой предприятинуудай эдеэ хоол наймаалгые 46,5 процентээр дээшэлүүлхэ, өөрын продукци гаргалгыень 70 процентээр ехэ болгохо. Предприятинуудай 30 процентһээ үсөөн бэшыень полуфабрикадаар хангаха, шадаал һаа олон предприятинуудые полуфабрикадаар хангаха ябадал туйлаха. Нийтын эдеэ хоолой предприятинуудай зүгһөө өөрын продукци гаргаха жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхэ.

Худалдаа наймаанай, нийтын эдеэ хоолой предприятинуудтахи, бэлэдхэлэй организацинуудтахи экономическа хүдэлмэри һайжаруулха, тиигэжэ предприятинууд болон эмхи зургаануудай хүдэлмэриин ашаг олзо дээшэлүүлхэ. Ажахын реформо бэелүүлһэнэй, ажахын тоосоондо орожо эхилһэнэй үндэһөөр худалдаа наймаанай, нийтын эдеэ хоолой бүхы предприятинуудай ашаг олзо ехэ болгохо. Табан жэлэй гурбан жэл соо нөөсэнүүдэй түсэбүүдые 900 мянган түхэригөөр үлүүлэн дүүргэхэ, 1968 ондо—250 мянган түхэригөөр үлүүлэн дүүргэхэ.

Худалдаа наймаанай шэнэ, түрүү аргануудые хэрэглэхэ талаар саашадаа ажаллажа, хүн зониие, илангаяа хүдөө тосхонуудта ажаһуудаг малшад, механизаторнуудые, загаһашад болон модо бэлэдхэлшэдые культурна һайнаар хангаха тушаа эрид шууд хэмжээ абаха хэрэгтэй. 1968—1970 онуудта наймаалагшагүй 45 магазин, эдеэ хоолой, бэшэ эд бараа дураараа шэлэн абаха 56 магазин: эдеэ хоолой захил абадаг таһагуудтай 25 магазин, гэр байрадань һү, хилээмэ, овощ абаашаха 10 магазин Улаан-Үдэ городто, худалдан абагшадта али болохоор туһа хүргэдэг 15 магазин нээхэ.

Худалдаа наймаанай, нийтын эдеэ хоолой предприятинуудые саашадань олошоруулха.

1968—1970 онуудай туршада 784 наймаашадай нэгэн доро ажаллаха 162 магазин, 6800 хүнэй һууритай нийтын эдеэ хоолой 70 предприяти, хилээмэ баридаг 8 пекарни болон заводуудые, 1300 тонно эдеэ хоол хадагалха холодильнигуудые, 6000 тонно овощ, жэмэс, хартаабха хадагалха байрануудые, 9000 дүрбэлжэн метр талмайтай эд бараанай складуудые барижа тушааха.

Эд бараа розничноор наймаалдаг предприятинуудай, нийтын эдеэ хоолой предприятинуудай талмайнуудые ашагтай һайнаар хэрэглэжэ, жэжэ зүйлнүүдые наймаалдаг газарнуудые улам олошоруулха.

Худалдаа-наймаанай газарнуудта ажалладаг хүдэлмэрилэгшэдэй мэргэжэл дээшэлүүлхэ зорилгоор 1968—1970 онуудай туршада 3600 хүниие курсануудта һургаха, худалдаа-наймаанай 4000 хүдэлмэрилэгшэдэй мэргэжэл дээшэлүүлхэ, 1900-һаа үсөөн бэшэ хүниие хүдэлмэришэн-залуушуулай дунда һургуулинуудта, техникумүүд болон дээдэ һургуулинуудта һургаха.

Хүдөө ажахын түүхэй эд бэлдэхэ табан жэлэй түсэбые 1970 оной ноябриин 7-до дүүргэжэ, 1 миллион түхэригэй хүдөө ажахын түүхэй эд түсэбһөө гадуур худалдан абаха, 1968 оной түсэбые декабриин 20-до дүүргэжэ, түсэбһөө гадуур 320 мянган түхэригэй элдэб зүйл худалдан абаха.

Ангай арһа бэлэдхэхэ жэлэй ба табан жэлэй түсэб болзорһоонь урид дүүргэхэ.

Хүн зоной ажаһуудалай эрилтэ хангадаг предприятинуудай хүдэлмэрилэгшэд хүнүүдтэ культурна һайнаар хандаха, бүтээн гаргаһан продукциингаа шанар һайжаруулха, абаһан захилнуудайнгаа болзор ехээр хорооха, ажаһуудалай эрилтэ хангалгын хэмжээе 1967 онойхидо орходоо 24 процентээр дээшэлүүлхэ, тэрэ тоодо хүдөө нютагуудта—31 процентээр дээшэлүүлхэ уялга абаа. Ажаһуудалай эрилтэ хангадаг городой предприятинууд 260 зүйлөөр, хүдөө нютагуудта —140 зүйлөөр захил абадаг болохо. Хүдөөгэй хүн зоной ажаһуудалай эрилтэ хангалгые һайжаруулха, ажаһуудалай эрилтэ хангадаг 70-һаа үсөөн бэшэ таһалгануудые, захил абалгын пунктнуудые нэмэжэ нээхэ.

* *

Промышленностиин, транспортын, барилга болон хэлхеэ холбооной, худалдаа наймаанай, нийтын эдеэ хоолой предприятинуудай хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд, алба хаагшад! 1968 оной гүрэнэй түсэбые, табан жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлэе. Советскэ Союзай Коммунис партиин XXIII съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө бүхы хүсэеэ элсүүлэе!

ТАБАН ҺАРААР УРИД

Яруунын аймаг мяха гүрэндэ худалдаха хахад жэлэйнгээ түсэб февралиин 1-дэ дүүргэбэ. Хахад жэл соо түсэбэй ёһоор 4800 центнер мяхан гүрэндэ худалдагдаха байһан аад, 5000 центнер тушаагдаа. Аймагай малшад үхэрнүүдээ һайнаар шахажа таргалуулаа. Тингэжэ гүрэндэ тушааһан үхэрнүүдэйнь дунда зэргын шэгнүүр 295 килограмм болоһон байна. Гүрэндэ тушаагдаһан мал тарган гэһэн сэгнэлтэтэйгээр абтаа.

КПСС-эй Яруунын райком | **Аймсоведэй гүйсэдхэхэ комитет** | **Аймагай үйлэдбэриин управлени**

ТҮРҮҮШЫН БАЯСАМА ДҮН

Нёдондо манай завод зарим тэды гээгдэлдэ ороо һэн. Заводоймнай колектив энэ дутагдалаа усадхаха, гүрэнэй түсэб заатагүй дүүргэхын түлөө шадалаа элсүүлэн ажаллаа.

Табан жэлэй гурбадахи жэлэй түрүүшын һара үнгэрбэ. Энэ һарын үрэ дүн бүхы коллективые баясуулна. Январиин түсэбһөө гадуур 7 вагон шэл үйлэдбэрилэн гаргагдаа. Валовой продукци гаргаха даабари 105.7 процент, товарна продукци үйлэдбэрилхэ түсэб 101.3 процент дүргэгдээ. Ондоо тээшэ продукци худалдаха даабари 102,5 процент хүргэгдэһэн байна.

Заводой коллектив жэлэй эхиндэ шэнэ социалис уялга абаа һэн. Энэ жэлэй түсэбые декабриин 25-да дүүргэхэ, даабариһаа гадуур 200 мянган дүрбэлжэн метр сонхын шэл үйлэдбэрилхэ гэжэ хараалагдаа. Шэл үйлэдбэрилэгшэд абаһан уялгаяа болото дээрэнь бэелүүлхэ талаар түрүүшын горитой алхам хэбэ.

Нёдондо жэлэйхитэй сасуулхада продукци үйлэдбэрилгын хэмжээн 18.5 процентээр дээшэлхэ юм. Гадна шэнэ түхэлэй продукци — сталинит үйлэдбэрилэгдэжэ эхилээ. Хүдэлмэришэд урдаа табигдаһан зорилгоёо нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхэ байһандаа батаар этигэнэ.

Н. УГРЮМОВА,
шэлэй заводой түсэблэлгын таһагай начальник.

Профсоюзай ажабайдал

ДУТАГДАЛ ХАЛХАЛҺАН ТООНУУ[Д]

Хүрбын совхоз Хориин аймагай хойто захын нютагта оршодог ажахы. Ара газар һэн хойноо үбһэ ногоониинь эдинсэгүйшэг, һобхон гэлсүүлдэг. Үнэхөөрөөшье Дээдэ-Тальшын, Үдын, Анаагай совхозуудта орходоо хүрбынхидэй газар аралиг, ехэнхинь гол, намаглиг ха юм.

Гэбэшье эндэ һууһан буряадууд хэр угһаа мал адууһаа яһала тэжээгээд лэ, ама бардам һуудаг һэн aаб даа. Мүноошье хүрбынхид муу һуудаггүй.

Ойн баярта жэлдэ эндэхид яһала гэмгүй амжалта туйлажа, КПСС-эй обкомой, республикын Министрнүүдэй Соведэй, Верховно Соведэй Президиумэй, облпрофсоведэй Дурасхаалта тугта хүртөө һэн.

Түс совхоз гол түлэб һү, мяха абаха шэглэлтэй ажахы гээшэ. 1967 ондо хараалһан түсэбөө дүүргэжэ шадаа. Үхэр үсхэбэрилхэ түсэб 100.5 процент, хонидой тоо толгой 108 процент дүүргэгдэһэн байна.

Талха тариянай ургаса һайн байба. 41112 центнер тарья хурягаа. 6200 центнер ороохо гүрэндэ худалдаха аад, 12234 центнер болгобо!

Мүн баһа мал ажалһаа абтаха продуктнуудай гараса яһала бараг. Һү һааха түсэб 107,6 процент, гүрэндэ худалдалгань 124,5 процент дүүрэһэн байна. Түл абалгаар түсэб баһал бэелүүлэгдээ. Совхозой түрүү хонишон Б. Жамбалов (хоёрдохи отделени) зуун эхэ хониҺоо 104 хурьга түлжүүлһэн габьяатай.

Хоёрдохи отделениин ажалшад бусадһаа һайн амжалта туйлажа, 347,4 мянган түхэригэй хэмжээтэй продукци үйлэдбэрилхэ даабаритай аад, 409,1 мянган түхэригтэ хүргэбэ.

Һү һааха түсэбөө дүүргээшье һаа, гүрэндэ һү худалдаха даабаряа үлүүлээшье һаа, хүрбынхидэй амжалтые һархайлган магтажа, һорһон малгай үмдэхүүлхэнь арай эртэ юм байна. Юундэб гэхэдэ, һү һаалгаар совхоз соогоо түрүү һуури эзэлһэн хоёрдохи отделениин амжалта—нэгэ үнеэнһээ 1501 литр һүн. Эгээл эрхим һаалишаниинь үнеэн бүриһөө 1922 литр һү һаагаа бшуу.

Ямар шалтагаанһаа иимэ болоно гээшэб? Али хүрбынхидэй үнеэд булта тиимэ хооһон, үүлтэр муутай юм гү? Бэшэ. Зарим үнеэдынь 2000-һаа дээшэ һү үгэдэг байна. Теэд тиимэ үнеэдэй дан үсөөн байһаниинь халагламаар.

Һү, мяха ехээр үгэдэг мал үдхэдэг шэглэлтэй совхоздо хүдэлдэг һэн туладаа, эндэхи хүдөө ажахын мэргэжэлтэд, хүтэлбэрилхы тушаалтад малайнгаа үүлтэр һайжаруулхын түлөө оролдохо байгаа ха юм. Харин һая болотор тэрэ шухала хэрэг хараада абтадаггүй байба. Имагтал нёдондонһоо эхилжэ юу хээн хэгдэнэ.

Үүлтэр һайжаруулха хэрэгтэ үнэн зүрхэнһөө хандажа эхилһэниинь хүрбынхидэй һайшаалтай талань болоно. Хэрбээ энээнһээ урда тээ тугалнуудай уг гарбалые тэмдэглэхэ хүдэлмэри ябуулагдадаггүй һаа, мүнөө тиимэ юумэ хэгдэдэг болохонь. Ямар эмэ тугал ямар үнеэнһээ гараһан бэ гэжэ мэдээд байхадаа, саашадаа тэрэнние үнеэн болголтой гү, али үгы гү гэжэ тодорхойлхо аргатай болохо бшуу.

Мүн хүхэ муутай гү, али шүдэ амагүй болоһон үнеэдые бариһанай хэрэг үгы ха юм. Тиимэ үнеэе хүн үмсэдөө заяандаатье барихагүй бэзэ? Зүб даа, барихагүй. Теэд Хүрбын совхозойхид тиимэ үнеэдые юундэ баридаг байгаа гээшэб? Үнеэдэй тоо толгой олошоруулха түсэб дүүргэһэн дээрэ тоологдохоёо гү? Гайхалтай. Энэ асуудалда совхозой хүтэлбэрилэгшэд дүүрэн харюу үгэнэгүй. Зүгөөр саашадаа энэ байдалаа заһаха гэжэ оролдохо юм бээз.

Үнеэ һубайруулга гээшэ ажахыда горитойхон гарза асарна. Залуу үнеэдые хашарагтань түрүүлбэл дээрэ, гунжан болотороо ябахадаа гарзатай гэжэ совхозой главна зоотехник Э. А. Дашиев һанаа зобонгёор хэлээ. Теэд энээнһээ урда тээ энэ мүнөө хэлэжэ байһан юумэндээ анхарал хандуулдаг, асуудал болгон табидаг байһан юм гү, али үгы гү? Одоо бү мэдэе.

«Зуугаад толгой үхэр, гурбан зуу шахуу хонин, гурбан зуу гаран гахай, таба морин урда жэлдэ үхөө. Тэрэнние мяханда оруулжа бодолгынь гаргаа һаа, 433 центнер мяха ойлдо абаашажа хаяа гээшэбди»,—гэжэ профсоюзай рабочкомой түрүүлэгшэ нүхэр Ванчинов тоосоото элидхэл соогоо хэлээ. Мүн баһа зуун хорин гүүнһээ ойройдоол 37 унаган абтаа! Юрэдөө малай һубайралгаһаа, юрэ бусын гарзаһаа совхоз 45250 түхэриг алдаһан болоно.

Гахай үсхэбэрилхэ һэдэлгэнь баһал урагшагүйдөө. Энэ мал үдхэхэ түсэбөө ойройдоол 52 процент дүүргээ юм.

Энэ мэтээр али зэргэ ехэ мүнгэн зөөри хии һалхи руу хиидэбэ гээшэб? Сэхынь хэлэбэл, урда жэлнүүдтэ Хүрбын совхозой мал ажалһаа оруулһан олзонь продукци абалгада гаргашалһан зөөриеэ хаадагтүйһөө болоно. гүрэндөө үри шэритэй гарадаг байгаа. Харин үнгэрһэн жэлэй тоосоогоор олзо гарша хоёрынь тэнсүүритэй байхаар хаш гэжэ эндэхид найданги. Хэрбээ дээрэ хэлэгдэһэн гарза гайн, алдабаринуудай үгы һаа, олзотой гараха байһаниинь дамжаггүй бэлэй!

Үйлэдбэриин энэ гол шухала асуудалда үнгэрһэн тоосоото үедэ совхозой профсоюзай эмхи бүхы анхаралаа хандуулха, али бүхы хэмжээ абаха байгаа ха юм даа. Гэбэшье тэрэнэй хүтэлбэриин һанаһанда хүрөөгүйнь гол дутагдал болоно гэжэ эндэ тэмдэглэлтэй.

Рабочкомой үүргэ хадаа гансашье үйлэдбэриин амжалта, дутууе согсолоод байха бэшэ, харин үдэрһөө үдэртэ хүдэлмэришэдэй дунда хүмүүжүүлгын хүдэлмэри ябуулжа байха ёһотой. Энэнь тэрэнэй нангин уялга. Хүнэй ажалайнь амжалтые сэгнэхэдээ, тэрэмнай ажабайдалдаа хэр зэргэ зүбөөр бэеэ абажа ябанаб, гэр байрадаа хэр ариг сэбэр бэ гэжэ алишье талаһаань хараха уялгатай. Хүдэлмэришэн А. С. Иванов журам эбдэдэг, архи залгидаг байбашье, шагналда хүртөө һэн гэжэ нүхэр Ванчинов өөрөө элидхэл дотороо тэмдэглээ. Эндэ совхозой дирекци зэмэтэй гэнэ. Теэд рабочком хайшаа хаража һуугаа юм? Совхозой дирекци рабочкомой һанамжые шагнахагүй, дэмжэхэгүй байгаа юм гү? Рабочком гээшэ өөрынгөө ударидагша болгон профсоюзай гэшүүдэй һунгаһан ниитын эмхи һэн хойноо өөрын һанамжатай, тэрэнээ бэелүүлхын түлөө тэмсэгшэ байха зэргэтэй.

Ажалшадай дунда социалис мүрысөө үүсхэхэ хэрэг хайша хэрэгээр ябуулагдаа гэжэ үгэ хэлэгшэдэй хэлэһэнһээ э[...] бэшэгдэһэн мүрысө[...] циалис уялгануудые[...] ханаһа хадажарх[...] мүрысөөнэй ольһон [...] бэшэ ха юм. Зарим[...] мүрысэжэшье байһа[...] гү, али мартажархи[...] үзэгдөө. Үдэр бүри[...] ажал ябуулһанай а[...] лис мүрысөөн үдха [...] харуулха ушартай.

Хүрбын совхозой [...] ганизаци ехэ хүсэн [...] юһэн бүлэгүүдһээ, та[...] бүридэжэ. өөрынгөө [...] зуугаад гэшүүдые н[...] нэй хүдэлмэрие эм[...] ха гээшэ рабочко[...] эдэбхиһээ дулдыдах[...] бүлэгүүдэйнь, местко[...] логшод ниитын энэ [...] гэлгэдээ хайша хэрэг [...] комой зүблөөн дээрэ [...] гэйхидэй гү. али [...] тоосоон шагнагдаагүй [...] тухай түрүүлэгшын [...] юуншье хэлэгдээгүй[...]

Профсоюз гээшэ [...] һургуули мүн гэжэ [...] В. И. Ленин һургаа[...] бын совхозой профсо[...] мын ёһотой һургуули[...] ха аргатай. Зүгөөр [...] бэри, эмхидхэхы ша[...] талдаһан байгаа бшуу.

Ц. Д[...]

Колхозой тоосоото һунгалтын суглаанһаа

ҺАНАҺАНДА ХҮРЭГДӨӨГҮЙ

Колхозой түрүүлэгшэ **Н. Н. Щербаковой** элидхэһэнэй һүүлдэ олон хүнүүд үгэ хэлэбэ. Хамтын суглаанда хэлсэхэ юумэн гансал ажалай һайн тала бэшэ ха юм даа. Дутуу дундануудаа элирүүлхэ хэрэгтэй, саашадаа ямар хэмжээ абаха тухайгаа хөөрэлдэхэ шухала.

Фермые даагша **А. Г. Югова** нэгэ шухала асуудал тушаа тогтобо:

— Һаалиин фермэнүүдэй хүдэлмэри оньһожоруултада хэншье анхарнагүй. Ядахадаа үнеэдтэ тэжээл зөөжэ, тарааха хэрэгсэлнүүдые түхеэрхэ байгаабди,— гээд тэрэ үгэеэ үргэлжэлүүлбэ.

Үбэлдөө һаалишад нүхэнһөө силос гараараа малтажа гаргана. Тэрэнээ шэрэжэ тараана. Малай шэбхэ шабааһа зөөхэһөө эхилээд, хэды хүндэ хүдэлмэри һаалишадта туданаб даа. Энээн тухай фермые даагшын суглаан дээрэ хэлээгүйдэ аргагүй. Колхозой главна инженер нүхэр Злыгостев мал ажалай хүндэ хүдэлмэрие оньһожоруулха талаар анхарнагүй гэжэ нүхэр Югова хэлэһэн байна.

Оньһожоруулга! Энэ асуудалай тоосоото суглаан дээрэ элирхэйлэн табигдахань гайхалгүй. Тариян ажахыда техникэ олоор хэрэглэгдэдэгшье һаань, артелиин мал ажалда энэ арга хангалтагүйгөөр нэбтэрүүлэгдэнэ. Үнеэдые электрын аргаар һааха, силос малтажа гаргаха түхеэрэлгэнүүд һаалиин фермэ бүхэндэ хэрэглэгдэхэ саг болонхой. Малшадай хүдэлмэри хүнгэлэнгүйгөөр ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ арга байна гү? Оньһожоруулга продукциин өөрынь үнэ сэндэ ямараар нүлөөлхэ байнаб?

Үнгэрэгшэ жэлдэ Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо центнер һүнэй үнэ сэн урзанданайхиһаа 4 түхэригөөр ехэ болоһон. Зүгөөр тэрээндэ гансахан үбһэ тэжээл бэшэ, мүн малай харууһалгада ородог ондоо гаргашануудтай хамта, оньһожоруулга нүлөөлэлсэһэн байгаа. Һаалишад хүндэ ажал хэжэ байхадаа, малайнгаа ашаг шэмые бүри ехээр дээшэлүүлхэ аргагүй ха юм.

Ниитын малһаа ашаг шэмэ багаар абтадагай ондоо нэгэ талые хараябди. Бага-Наринай отделениие эрхилэгшэ нүхэр **Д. Баинов:** «Малшадта зохихо байра байдал түхеэрэгдэнэгүй» гээд хэлэнэ һэн. Энэнь ямар ушартайб? Баһал продукци абалгада нүлөөлөө. Энээнһээ гадна, суглаан дээрэ үгэ хэлэгшэд ниитын мал муугаар харууһалагдажа, гарзада ороно гэлсэһэн байна.

Колхозой ниитын олзо доход али нэгэн һалбаринуудай олзотойгоор эрхилэгдэдэг дээрэһээ улам арьбажажа байдаг. Энээниие артелиин гэшүүд оролдосотой ажалаараа туйлана. Гэбэшье хамтын ажалда хайша хэрэгээр хандадаг зарим нэгэ хүнүүд мал үхэл гарзада оруулжа, ажахыда ехэ гарза гай татана. Тоосоото элидхэл шагнахада, түс колхоздо гурбан зуу гаран эбэртэ бодо мал, 363 гахай, 3 мянган хонин жэлэй туршада үхэл гарзада ороо. Ондоогоор гаргабал—табан отара хонин, хоёр гүүртэ үхэр мал, гахайн нэгэ фермэ үгы хэгдээд байнад. Энэмнай ямар ехэ зөөри гээшэб? Энэ бүхы гарзые мүнгэн дээрэ тоолоходо, ниитын зөөриһөө 185 мянган түхэриг алдагдаһан болоно. Тэрэнь колхозой бүхы ажалшадай нэгэ һарын салин болохо һэн.

Хамтын суглаан дээрэ колхознигууд жэлэйнгээ тоосоое хаража, ажаглалта хэжэ байһаниинь һайшаалтай. Дутуу дунгануудаа усадхаха арга зам тухайгаа, ниитынгээ экономико хүгжөөхэ тухайгаа эдэнэр хөөрэлдэнэ ха юм. Иимэ хөөрэлдөөнэй гарахада колхозой хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэдшье алдуугаа мэдэрхэ ёһотой.

Продукциин өөрынь үнэ сэн ажалай эмхидхэл харуулна. Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд гүрэндөө продукци худалдаха жэлэй түсэб дүүргэбэшье, абтаһан олзо доходоороо урзанданайхидаа хүрөөгүй. Илангаяа ороохо тариянай бирагүй ургаса хуряагдаһан. Тэрэнэй центнер бүриин өөрынь сэн 1966 онойхиһоо хоёр дахин ехэ болоо. Зелёнко 1,5 дахин үнэтэй. Үхэрэй мяхан урзанданайхиһаа 10 түхэригөөр, гахайн мяхан хори гаран түхэригөөр үнэтэй байшоо. Энэ ушарһаа эбэртэ бодо малай мяха гүрэндэ худалдахадань мянга гаран түхэригэй гарза хэгдээ. Хонинойной мяха худалдалгаһаа—31 мянган түхэригэй, һүнһөө—21 мянганһаа үлүү түхэригэй гарза ушараа. Колхозой ниитын олзо доход хамта дээрээ 1,2 миллион болобошье, сэбэр олзонь тон бага. Хэрбээ 1966 ондо түс артель 723 мянган түхэригэй сэбэр олзотой гараһан һаа, нёдондо тэрэнь 3 дахин доошолоо.

Хамтын суглаан дээрэ ажалай журам эбдэһэн, колхозой Уставай ёһо гурим хазагайруулһан ушар ябадал тухай хөөрэлдөөн гараба. Энэ колхоздо ниитын ажалда эдэбхитэйгээр хабаададаггүй хүнүүд ушөөл олон. Энээнтэй хамта үмсынгөө хубита зөөрие арьбадхаха һаналтай, ниитын ажалһаа хулжадаг хүнүүд дайралдана. Колхозой шалгалтын комиссиин элирүүлһэн баримтануудые харахада, зарим отаранууд дээрэ 16—18 гахай колхозой тэжээл дээрэ байлгагдажа, үмсэдэ борлогдожо байһаниинь элирбэ. Тиихэдэ Бага-Наринай һаалиин фермэдэ аяар табин гахай шахагдажа байһан байгаа. Колхозой правлени энээниие мэдэжэ байгаад, саг соонь хэмжээ абаагүй байха юм.

Үнгэрһэн жэлэй ажалай дүн согсолжо, дутагдалнууд тухайгаа хэлсэхэдээ, эндэхи колхознигууд 1968 ондо бэелүүлхэ зорилгонуудаа тодорхойлбо. Артелиин олон һалбаринуудые ажахын тоосоондо оруулха, хүдөө ажахын ургамалнуудай баян ургаса абаха, продукциин өөрынь үнэ сэн хямдаруулха тушаа хэмжээнүүд хараалагдаба.

С. ПАВЛОВ.

САГААН ХАЛААДТАЙ Х[...]

Һүниин гурбан саг. Дежурна врачай таһалга соо телефоной хонхо жэнгиржэ:

— Шагнажа байнаб. Юун? Үүрэгтэ? Хахад час болоод хүрэхэбди,—гэжэ харюусаһаар, үнөөхи аймагай больницын главна хирург Ревомир Жамбаевич Дондупов трубкаяа табижа, элдэб хэрэгтэй эмшэлгынгээ хэрэгсэлнүүдые сүүмхэдээ ябталһаар, яаралтайгаар газаа хүлеэгээд байһан шэнэхэн, түргэн туһаламжынгаа машинада һуужа, Баргажанһаа аяар хорёод модоной зайда оршодог Үүрэг һуурин тээшэ зурыһан харгыгаар сахилгаан мэтэ табилуулаа бэлэй.

Сагаан халаад нэмэринхэй эдэнэр хүнэй ами наһанай түлөө, үхэлһөө абархын хойноһоо ямаршье сагта унтаха нойргүй ажалладагынь мэдээжэ ааб даа. 1963 ондо Ревомир Жамбаевич Эрхүүгэй медицинын дээдэ һургуули дүүргэһээр Баргажанай аймагай больницын главна хирургаар ажаллажа эхилээ бэлэй. Теэд жэл урид ерээдүйн хирург Хурамхаанай больницада РСФСР-эй габьяата врач-хирург Цыцык Бухэевна Харпухаевагай хүтэлбэри доро практикаяа гарахадаа, олон ондоо, орёо хүндэ операцинуудтань хабаадалсажа, дүй дүршэл, үнэтэ шухала заабаринуудыень халуун абаһан шуу.

Теэд түрүүшынгээ жэлһээ Ревомир Дондупов энэ хүндэтэй, харюусалгатай ажалдаа улам шударгыгаар халан орожо, хэды олон хүнүүдые үхэлэй эрмэгһээ абаржа шадаа. Аймагай больницада таһалгаряагүй, үдэр гү, али һүни ямар нэгэн гэнтын үбшэндэ, усалта аюулда нэрбэгдэһэн хүнүүд аймагайнь алишьеб даа һууриһаа асарагдаха. Теэд үбшэнтэнэй диагноз элирүүлжэ, ами наһыень абарха гээшэ тиимэшье бэлэн хэрэг бэшэ ха юм. Эдэ бүгэдэ үбшэнтэниие аргалхын тула дүршэл шадабари, мүн мүнөөнэй медицинскэ эрдэмтэдэй хэһэн зүбшөөлнүүдые алгадгүй мэдэхэ гээшэнь гол шухала болоно бшуу.

Соёлой байшан соо гоё һайхан концерт, һонирхолтой кино хаража байхадань, мүн энэ хүшэр хүдэлмэриингөө һүүлдэ аятай зохидоор амаржа хэбтэхэдэнь яаралтайгаар дуудаха. Хүдөөгэй хирург Ревомир Дондупов саг соонь ошоод лэ, үбшэн хүнэй ами наһанай түлөө тэмсэдэг.

— Анха түрүүшынхеэ операционно столой дэргэдэ байхадаа «Энэ хүниие абарха [...]жэ дотороо бодон, бэе[...]жа, операцияа түргөө[...] удаанаар хээ юм гү[...] мэдэгшэгүйб, амжалта[...] гэрөө һэн. Энэ үдэрһөө[...] зоной ами наһые үхэ[...]даг нангин мэргэжэлт[...] мэдэрээ бэлэйб,—гэж[...] хирург Ревомир Донду[...]нэ.

Хоёрдохи жэлээ хү[...] хадань иимэ ушар то[...] Жэлэйнгээ амаралта а[...] Аргадаяа ошоод амар[...]дань, хүршэ айлайн[...] гэнтэ хүндөөр үбшэл[...] тамираа алдашоо ба[...] энэ үедэ Ревомир Дон[...]тэнь орожо ерэһээр [...]рээ халууржа, орилжо [...] бүүнэй шуһанайнь һ[...] хисые шалгаһаар, «Д[...] гилаа» гэжэ үбшэнни[...]лээд, больницада абаа[...] операци хэһэн юм. Зүг[...] хааһаа хирургын ер[...]ха, тэнсэхэгүй байгаа [...]

Хүдөөгэй хирург Ре[...] дуповта эмшэлүүлһэн [...] һайн һайханиие хүсөө[...]даг. Тиигэншьегүй ях[...] наһаяа абаруулһан [...] ниие хүсөөгүй һаа, ха[...] хэбши.

Вл. ЖИГЖ[...]
Баргажан.

ТҮМЭР ЗАМШАДАЙ БАЯР

Түмэр замай Улаан-Үдэ станциин партийна организаци, тэрэнэй бюро үйлэдбэриин экономическа үрэ дүн һайжаруулхын түлөө һүүлэй үедэ горитой эмхидхэлэй хүдэлмэри бүтээжэ байдаг. Энэ хүдэлмэринь илангаяа Агуехэ Октябриин революциин 50 жэлэй ойн угтамжада дэлгэрһэн мүрысөөнэй үедэ эли тодоор харагдаа.

Бригада, участок, хүн бүхэнэй үдэр бүри хэһэн хүдэлмэриин дүн ходо харуулжа байдаг, мүн үйлэдбэриин арга боломжо элирхэйлхэ олониитын харалга эмхидхэдэг ушар ехэ туһатай хэрэг болоно шадаа. Тиигэжэ нёдондо вагонуудай станци дээрэ миин байлгые хороохо арга тодорхойлһон хоёр дурадхал дээдэ зургаануудтаа оруулһан байна. Тэрэнэй ашаар вагонуудта ашаа тээхэ жэлэй түсэб 124,8 процент дүүргээ, вагоной зогсолгые 1,4 часаар бага болгоһон жэшээтэй. Теэд энээниие мүнгэн дээрэ оруулжа харуулбал, аяар 23,8 мянганһаа үлүү түхэригэй алмалта хэһэн байна.

Станциин коллектив 1967 оной июлиин 1-һээ түсэблэлгын, экономическа урмашуулга[...] гуримда орожо, үйла[...] хилжэ захалаа юм. Энэ[...] дэлмэришэдэйшье, ст[...] хүдэлмэридэ һайнаар [...] Урмашуулгын фонд ба[...] Тиимэ фонд урдань [...] һэн. 150 хүн мүнөө [...] талаар урмашуулагдаһа[...] дээ эндэ 10-һаа олон [...] хүдэлһэн хүдэлмэришэд [...] һайн шагналда хүртэнэ.

Мүнөө түс станциин [...] В. И. Ленинэй түрэһөө[...]лэй ойе амжалтатайга[...] табан жэлэй түсэбые б[...] урид дүүргэхэ гэһэн е[...]лөөндэ эдэбхитэйгээр [...] Энэ мүрысөөе партийна[...]ци толгойлно, коммун[...] түрүү зэргэдэ ябана.

М. СОЛОМЕН[...]

ХОРИҺОО МЭДЭЭСЭНЭ

Социалис мүрысөөнэй гуримууд

Табан жэлэй гурбадахи жэлдэ аралай ажахые, соёл культурые хүгжөөхэ түсэбүүдые амжалтатайгаар дүүргэхэ зорилгоор хүдөө ажахын, промышленна предприятинуудай коллективүүдэй хоорондо дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй шэнэ гуримуудые партиин райкомой бюро баталба.

Түс гуримай ёһоор, жэшээлхэдэ, һү һаалиин гүүртэнүүдэй хоорондохи мүрысөөнэй дүнгүүд һара бүхэндэ согсологдожо, илагшадтань КПСС-эй райкомой, аймсоведэй гүйсэдкомой үнэтэ бэлэг барюулагдаха юм. Гадна хамтын фото-зураг аймагай газетэдэ толилогдожо байха. Энэ гурим дотор мүрысэгшэдые урмашуулха материальна, моральна хэмжээнүүд хараалагданхай.

Түрүүшүүл— Хүндэлэлэй самбарта

Совхоз, леспромхоз болон худалдаа наймаанай предприятинуудай хоорондо дэлгэрһэн үнгэрһэн жэлэй социалис мүрысөөнэй дүнгүүдые партиин райкомой бюро хаража үзөө. Тиихэдээ мүрысөөндэ шалгарһан Хүрбын совхоз, Хандагайн леспромхоз, Хориин аймпотребсоюз, оньһожоруулагдамал нүүдэл колоннын барилгашадай бригада. Үдын совхозой түрүү һаалишан Е. Банзаргашеева, Хүрбын совхозой хонишон Б. Жамбалов, Хориин леспромхозой модошон А. И. Михайлов, Үдын совхозой механизатор Г. Ахметзянов болон бусад хамтадаа юһэн хүн аймагай Хүндэлэлэй самбарта бэшэгдэбэ. Гадна аймагай 23 түрүүшүүл Хүндэлэлэй дэбтэртэ оруулагдаба.

Секретарьнарай зүблөөн

Хори тосхоной эмхи зургаануудай партийна эхин организацинуудай секретарьнарай зүблөөн КПСС-эй райкомдо үнгэргэгдэбэ. Түс зүблөөн дээрэ партийно-эмхидхэлэй, ниитэ-политическэ хүдэлмэриин асуудалнууд, партийна суглаа үнгэргэлгэ, партийна хэрэг хүтэлбэри һайжаруулха, гэшүүнэй түлөөһэ абалгые гуримшуулха, парторганизациин хүдэлмэриин түсэб табиха зүйлнүүд зүбшэн хэлсэгдэбэ.

Ж. БАДМАЕВ,
КПСС-эй райкомой инструктор.

Ереванска университедэй бэлэдхэлэй факультедтэ Вьетнамай Демократическа Республикаһаа олон хүбүүд, басагад һурана. Тэндэ жэл соо һуража гараһанайнгаа һүүлээр тэдэнэр СССР-эй янза бүриин дээдэ һургуулинуудта орожо һураха юм. Зураг дээрэ: Вьетнамай студентнэр ород хэлэнэй хэшээлдэ. Баруун гарта—багша Анда Чилингарян. ТАСС-ай фотохронико.

АГУУ БАГШАДА ЗОРЮУЛАГ[ДАА]

В. И. Ленинэй ажал ябуулга, ажабайдал тухай лекци уншаха захил «Знание» бүлгэмдэ улам олоор орожо байна. Городой промышленна предприятинуудай цехүүдтэ, эмхи зургаануудта, байрын гэрнүүдэй управлениинүүдэй улаан булангуудта ошожо, «Знание» бүлгэмэй лекторнууд В. И. Ленин тухай лекцинүүдые уншана. Нарин сэмбын [...] хүүдтэ нэгэ үдэр соо [...] ци уншагдаа.

Лекторнууд Л. [...] З. И. Лоханина, А. [...] гэгшэд агуу багшын а[...] тухай лекцинүүдые [...] нүүдтэ олоор уншана[...]

Ф. МОДО[...]

СҮМ ДҮҮРГЭГДЭБ[Э]

НАРҺАТА. (Телефоноор абтаба). «Комсомольский» совхозой хүдэлмэришэд гүрэндэ тушаагдаха үхэрнүүдые шахан таргалуулна. Малшад Ш. Базаров, Н. Привор, Г. Белобородов гэгшэд малаа тордижо таргалуулна. Эн[...] ашаар түс совхоз 23[...] мяха гүрэндэ тушаа[...] Тушаагдаһан үхэр [...] 315 килограмм татаба.

В. ЦЫБ[...]

ПЕРЕКОП ШАДАР БОЛОҺОН ТУЛАЛДААН

Граждан дайнай фронтнууд дээрэ олон мянган полягууд ород аха дүүнэртээ хамта Совет засагые хамгаалалсаһан юм. Тэдэнэй дунда Степан Шпингер морито сэрэгэй 14-хи дивизиин нэгэ бригадын военком боложо, морито сэрэгүүдэй Нэгэдэхи армиин зэргэдэ дайлалдаһан байгаа.

Варшавада хэблэгдэдэг «Польшын шэнжэлэл» гэжэ журналда тунхаглагдаһан С. Шпингерэй дурдалгануудһаа нэгэ бүлэгыень абажа, уншагшадтаа АПН дурадхана.

1920 оной октябриин 29. ...о сэрэгүүдэй Нэгэдэхи ар-...монтонно хүүргэ дээгүүр ...рые гаталжа байба. Тарян...тай урда зүгэй районуудые ...лэхэ аюул тохёолдуулһан ...элиинхидтэ шиидхэхы шан-...хилто хэхэ зорилго табигда-... байгаа.

...гай уларил муу: бороо шэ-...нэ, хүйтэн һалхин яһанда ...тэр улеэнэ. Командарм Бу-...ый армиин реввоенсоветэй ...лагшэ Ворошилов хоёр мо-... сэрэгшэдэй уһа гаталхыень ... ганга дээрэһээ ажаглан ...жа байбад. Манай дивизиин ...ир Александр Пархоменко ...э дээрэ зогсонхой. Дүрбэ ...өөрөө жагсаһан полкнууд ...н унгэрнэ.

...р хираалба. Нарапай түрүү-... туна үглөөнэй бүрэнхые ...жэ эхилнэ. Хүн зоншье хү-...эй болоно. Манай үй түмэн ...ю сэрэгшэд Ногайска талые ...жэрхибэ. Эскадронууд жаг-...а зогсоно. Командирнууд ...шадойнгээ хэр зэһэнги бэ-...болдые шалгана. Дайсан му-...дэрээ харагданагүй. Тиигэ-...м хэзээ гэлтэгүй, дээрэһээ-...добтолжо ороходоо болохо ха

...лайнгаа дүрөөнүүд дээрэ ...шартэхэдээ, хаа хаанагүй түмэн моридые, сэрэгшэдэй бүү-дэлзэхые харабаб. Дайсаниие бута сохихоёо ябаһан манай армиин абарга ехэ хүсэн одоол эндэ элирбэ. Хэдэн олон тулалдаанда хатуужаһан, һайнаар зэбсэглэгдэһэн 18 мянган сэрэгшэдтэй һэмди.

Сенкевичэй «Буу, һэлмын хүсөөр» гэжэ роман соо бэшэгдэһэн Хмельницкиин сэрэгэй хүсэтэ отрядууд иимэл байгаа ёһотой гээд досоогоо бодоноб. Агуу революциин саашанхи хуби заяае шиидхэхэ энэ шанга тулалдаанда хабаадахаяа ябаһандаа досоом ехэхэн омог баяр түрэбэ. Энэ һаналаа бригадын командир Рябышевта хөөрэһэмни, тэрэ баһал тиимэ гүнзэгы бодолдо абтанхай байба.

Чонгарский, Перекопский гэжэ Крымэй хоёр хоолой тээшэ добшажа ябаһан врангелиинхидэй харгыень таһа дүүрэхэ зорилготойгоор манай 14-дэхи дивизи бусад дүрбэн дивизитэй хамта зүүн урда зүг шаглэн дабшаба.

Эгээл дүтын Отрада тосхон дайсанай гарта байна гэжэ дуулдаа. Хоёрдохи бригадые тиишэ ябуулха тухай командир шиидхэбэри гаргаба. Перекопой хоолойдо ошодог харгы дээрэхи Рождественск тосхон эзэлхые манай бригадада, мүн 1-дэхи бригадада захиралта үгтөө.

Добтолгодо орохо гэһэн полкнууд тосхонһоо холохонуур позици эзэлнэ, дүтын нэгэ үндэрэй оройдо ехэ буунууд тодхогдоно. Бидэнэр тулалдаанда зэһэнги бэлэн болобобди. Дайсаншье удаан хүлеэлгэбэгүй. Ехэ буунуудайнь түрүүшын абяан дуулдаба, бидэниие шрапнель һомонуудаар буудаба. Урдаһаань улаантанай батарейнүүд буудажа эхилээ.

Сагаантан ябууд дундаа морито сэрэгүүдээ тулалдаанда оруулба. Бидэнэй урдаһаа түргөөр дүтэлжэ ябана хэбэртэй. Манай эскадронууд урдаһаань хатаралдажа ябатараа, моридойнгоо бии шадалаар ородоргоолдошобо. Удангүй манай бригадын хоёр полк, һүүлээрнь бүхы дивизимнай энэ шанга тулалдаанда ороһон юм. Мүнөө улаанармеецэй өөрынь зоригһоол, тэрэнэй дайшалхы шадабариһаал хамаг юумэн дулдыдаха байба.

Урдань Познаниин спортивна клубта фехтовани эрхилдэг һэм. Тэрэмни одоол эндэ хэрэгтэй болоо. Тиихэдээ һэлмээр сабшалдаха тулалдаанай һургуули бага сага гараһан хүм. Клуб соо һэлмээр наадаһандамнай орходоо, 1920 оной октябрь һарын тэрэ тулалдаан һураггүй ондоохон байгаа бэлэй. Үшөө тиихэдэ ташуур буугаар мэргэнээр буудажа һураһандаа ехэ азатай байбаб.

Дайсан сохигдоод, сухарижа эхилбэ. Боро хараан болоо. Ехээр эсэшэнхэй тулалдаанай газарһаа бусабабди. Тиибэшье сэрэгшэднай хүхюутэй. Яахадааб гэхэдэ, дайсанай сухариха замыень хаахалаа, саашадаа дайсаниие бүһэлжэ, усадхаха арга зүүн болон хойто зүгүүдһээ добшажа ябаһан манай арминуудта олгобо ха юм.

Тиигэжэ Врангелиин шэлэгдэмэл хэдэн дивизинүүдые бута сохиһон байнабди...

(АПН).

ТОРИДОО ТҮБЫНЬ БОЛОҺОН

Республикымнай аймаг бүхэндэ бэе бэедээ дүтэхэн оршодог хэдэн хүдөөгэй клубуудай дунда арга боломжоороо баян культурын байшан заабол дайралдадаг. Тиимэ культурын байшан харьяата клубуудайнгаа дунда туһаламжын хүдэлмэри ябуулха методическа түб байха ёһотой юм. Энэ уялгые Ториин культурын байшан бэелүүлдэг байна. Директорынь—Михаил Георгиевич Ахмадулин.

Энэ хүн республикымнай соёлшодой дунда үнинэй мэдээжэ болонхой. Михаил Георгиевич эдэбхитэй коммунист, «Буряадай культурын габьяата ажал ябуулагша» гэһэн хүндэтэй нэрэ зэргэдэ хүртэһэн хүн. Мүнөө Ториин зонодохи харьяата клубуудые даагшадта нүхэр Ахмадулинай яажа туһалдаг тухай хөөрэхэ хүсэлэнтэйбди.

* * *

Жэлтэрын сельскэ Соведэй түрүүлэгшэ Г. Д. Бальчуговтай бидэнэй уулзахада: «Клубнай гурбан хоногой хаалтатай. Клубые даагшаар Ольга Гончарова һаяхан томилогдоо һэн. Тиигээд Ахмадулинай дуудалгаар Тори ошоо. Юундэ иимэ удаан тэрэ басагыемнай бариа юм»,—гэжэ хэлэһэн байгаа. Нээрээшье хүдөөгэй клубые даагшые хэдэн хоногоор ажалһаань таһалхадаа нүхэр Ахмадулин яагаа гээшэб гэжэ һанагдаа бэлэй. Теэд тэрэ үдэрөө Ториин культурын байшан хүрэжэ ерэхэдээ иимэ юумэ харабабди.

Өөрынгөө кабинет соо Михаил Георгиевич тэрэ Жэлтэрын клубые даагша Гончаровае столой саана һуулгаһан, зузааншаг 12 данса үзүүлжэ байба.

— Энэ манай культурын байшангай һүүлэй 12 һарын түсэб гээшэ. Һонин түсэб табижа һураха гээшэ соёлшодой бүхы ажалай лаб хахад хубинь юм гэжэ би залуу нүхэдтөө хэлэгшэб, — гэжэ нүхэр Ахмадулин хөөрэнэ.—Һара бүриин түсэб бэе бэедээ адли байха ёһогүй. Нэгэл хэһэн юумэеэ дабтадаг байгаа һааш, хүнүүд клубтаа ябахаа болишохо, һонигүй болоно бшуу. Тиимэһээ һара бүхэндэ шэнэ юумэ түсэблэхэ хэрэгтэй. Жэшээнь, октябрь һарада бидэ «Хонишон басаганай үдэшые» үнгэргөөбди. Энээндэ совхозоймнай залуу хонишод эртээнһээ ооһэдоо бэлдээ һэн. Тэдэнэр клубай хүдэлмэрилэгшэдэй туһаламжаар концерт табяа, ниитэ наада үнгэргөө, наһатай хонишодые уряа. Энэ үдэшэеэ тэдэ ооһэдоо эмхидхээ юм. Тиихэдээ элдэб һонин зүйл һанана бшуу. Үнгэрхэдөө «түрэ» наадаа һэн. Энэнь нааданай түрэ байбашье, ехэ һонин байгаа бэлэй. Иигэжэ культурымнай байшанда үнгэргэгдэһэн амаралтын вечер бүхэн бэе бэедээ адли болодоггүй, хүн зоншье эдэ үдэшэнүүдтэ олоороо ерэдэг...

Жэлтэрын клубые даагшаар һаяхан томилогдоһон Ольга Гончаровагай Ахмадулинай дүй дүршэлые яралгүй, саг гамнангүй шудалхань гайхалтай бэшэ байба.

— Үглөөдэр эндэхи агитбригадынхидтай хамта хүдөө малшадта ошолсохомни. Жэлтэрэһээ ерэһэн үдэшэһоо эхилжэ агитбригадынхидтай хамта наада бэлдэлсээб,—гэжэ залуухан басаган хөөрэнэ.

— Тиихэдээ ториинхидтай хамта наада харуулалсаха болоно гээшэ гүт?

— Тиихэ даа. Нэгэ дуу дуулахаб. Үшөө жэлтэрынхидэйнгээ мүнөө үеын байдал тухай хөөрэжэ үгэхэб...

Энэ ехэ һонин байба. Клубые даагша Ольга басаган Жэлтэрээ бусахадаа Ториин культурын байшангай хүдэлмэриһөө жэшээ абаха, эндэхид тухай нютагайхидтаа ехэ һони асарха байна бшуу.

Иигэжэ Ториин зонодохи клубуудые даагшад саг сагтаа Михаил Георгиевич Ахмадулинда ерэжэ, тэрэнэй ехэ дүршэлһөө ганзага баянтай бусадаг.

* * *

Яла сала гоё хубсаһа үмдэхэ гэжэ Михаил Георгиевич оролдодогшьегүй һаа, кабинет соогоо электробритвэ, мылэ, полотенци, утюг, һам, одеколон, гутал арилгадаг хэрэгсэл хододоо барижа байдаг. Тиимэһээ энэ үндэр бэетэй, туранхайшаг хүнэй ходоодоо ариг сэбэр, габшагай солбон алхасатай, шубуун дэн шэнги сэхэ, согтой хүхюутэй ябахань гайхалгүй. Энэ хүмнай өөрөө культурынгаа байшангай дэргэдэхи элдэб спортивна кружогуудта эдэбхитэй ябадаг байба. «Теннисээр Михаил Георгиевичые илаха хүн эндэмнай үсөөн» —гэжэ тэндэхи дунда һургуулиин аха классай һурагшад бидэндэ дуулгаба.

— Би тусгаар саг, хүсэ гаргажа эдэ бүгэдые эрхилдэггүйб. Юундэб гэхэдэ, эдээнгүйгөөр байжа шададаггүй хүм,—гэжэ тэрэ өөрөө хэлээ һэн.

Доодо-Ториин культурын байшангые хүтэлбэрилдэг энэ хүниие мэдэхэ залуушуул «Михаил Георгиевич шэнги»... ябахые оролдодог байна. Тэрэнэй мэдэхэгүй юумэн гэжэ үгы. Ахмадулин — бэрхэ лектор, дуушан, артист. Энэ хүнэй эмхидхэхэ, хүтэлбэрилхэ, хүн зондо үгэеэ ойлгуулха бэлигые хэнэйшье һайхашаахаар. Уран зохёол, зураг, искусство тухай, мүн эдэнэй элитэ түлөөлэгшэд тухай һонёор хөөрэжэ шадаха. Тэрэнэй зохёоһон дуу, шог, сценкэнүүдые нютагайхидынь һонирходог.

Михаил Георгиевич өөрөө саг үргэлжэ һуража байдаг. Тиихэдээ энэ хэрэгтэ туһалха литература Ториингоо библиотекэнүүдһээ абажа уншадаг.

— Михаил Георгиевич манай 875 уншагшадай эгээл эдэбхитэй хүниинь юм. Тэрэнэй уншаагүй, һэхээгүй номууд гэжэ библиотекымнай таһаг бүхэндэ байхагүй. Илангаяа Михаил Георгиевич бидэнэй ном тарааха, шэнэ номуудые худалдан абаха, захил хэхэдэмнай туһалдаг,—гэжэ Ториин хүдөөгэй библиотекые даагша Лидия Ивановна Агафонова хэлээ һэн.

Нээрээшье Ахмадулинай мэдэхэгүй юумэн үгы гэжэ эндэхидэй хэлсэдэгые иимэ нэгэ жэшээ батална. Михаил Георгиевич нэгэтэ культурынгаа байшангай совет зарлажа, «Хүнэй наһан хэр утаб?» гэһэн темэдэ диспут яажа үнгэргэхэ тухай хөөрэлдэбэ. Врач, инженер-механик, багша, малай аргашан, гэрэй эзэн эхэнэр гэхэ мэтэ хүнүүд тус соведэйнь зүблөөндэ ерэһэн байгаа. Эдэ элдэб мэргэжэлтэй хүнүүдтэ зарлагдаха диспут дээрэ ямаршуу хараатайгаар элидхэлээ бэлдэхыень, ямар ном, газетэ болон журнал хэрэглэхые бултыень хэлэжэ үгэһэн байгаа һэн. Хаанаһаа, хэдыдээ тэдэ бүгэдые бэдэржэ тэрэ олоһон, мэдэхэ болоһон байгаа гээшэб?

Михаил Георгиевич эрдэм бүхэнэй мүнөө үеын түйлалга ба зорилгые тобшохоноор мэдэжэ абаад, энэ мэдэсээ шэнэ гараһан ном, статьянуудаар арьбадхажа ябадаг байна. Иимэ, ухаан бодолоо саг үргэлжэ үргэдхэжэ, ехэ юумэ мэдэхэ боложо ябадаг хүниие зарим зон «амиды университет» гэжэ хэлэдэг. Михаил Георгиевич эгээл тиимэ хүн—тэрэнэй мэдэхэгүй юумэн гэжэ үгы, хөөрэлдэжэ байхада һонин, зүбшөөлшье һурахада хэлэжэ үгэхэ. Тиимэһээ ториинхидай дунда нүхэр Ахмадулин айхабтар хүндэтэй, тэрэниие нютагаймнай эгээл культурна хүн гэжэ омогорходог. Михаил Георгиевичта адли хүнүүд соёлой гуламтануудта хүдэлхэ ёһотой ха юм. Тиимэ болохын тула соёлшон саг үргэлжэ һураха, эрдэмээ өөрөө дээшэлүүлжэ байха ёһотой гэжэ энэ жэшээ харуулна.

* * *

Харьяата клубуудайнгаа хүдэлмэрилэгшэдтэ туһаламжын хүдэлмэри ябуулхадаа Михаил Георгиевич тэдэниие ганса нэгээрнь Тори дуудажа, дүй дүршэлөө хубаалдадаггүй, харин семинар, суглаануудта уридаг юм. Иимэ семинар, суглаанууд ямар нэгэн ажалай камманиин урда тээ зарлагдадаг. Бидэ нүхэр Ахмадулиниие сагһаа сагта ажалаа ябуулдаг гэнэ бэшэ, харин, жэшээнь, таряа хуряалгын үедэ соёлой хүдэлмэриие ажалшадай дунда ямараар ябуулбал зохисотойб гэжэ зүбшэдэг гэхэеэ һананабди. Энэ семинар дээрэ Ториин зонодохи клубуудые даагшад республикын методическа кабинедэй, М. Горькиин нэрэмжэтэ республиканска библиотекын бэлдэһэн түрүү соёлшодой дүй дүршэлые шудалдаг, нютагайнгаа оршон байдалда яажа тэдэниие хэрэглэхэб гэжэ хараалдаг байна.

Соёлой хүдэлмэриие хэршье эдэбхитэйгээр ябуула, зүгөөр энэ ажалые колхоз, совхозойнгоо дирекцитэй, партийна организацинингаа хүтэлбэрилэгшэдтэй зүбшэнгүй, тэдэнэй һанамжые хараадаа абангүй ябуулаа һаа, оолэтэй юумэ бирахагүйш. Тиимэһээ Михаил Георгиевич Ахмадулин ямар нэгэн хэмжээ ябуулга хэхэдээ, тэрэнээ совхозойнгоо парткомтой зүбшэдэг байна. Культурын байшангай хүдэлмэриин һара бүриин түсэб парткомой ээлжээтэ заседани дээрэ баталагдажа, хүтэлбэри болгогдодог байна. Ажахын элдэб асуудалнуудаар зүблөөнүүд олониитын хабаадалгатайгаар культурын байшанда зарлагдадаг. Энэ зүблөөн дээрэ хэлэгдэхэ асуудалнууд нютагай радиогоор, зайн галай хүсөөр гаргададаг газетээр тунхаглагдадаг. Тиимэһээ хүн зон иимэ зүблөөндэ олоороо сугларжа, ажахынгаа шухала асуудалнуудые яажа шиидхэхэ тухайгаа эдэбхитэйгээр зүбшэдэг.

Энэ талаараа Ториин культурын байшан хүмүүжүүлгын, хүтэлбэрилхы гуламта боложо шадаһан. Тэрэ мүнөө үедэ табан жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө, мүн В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойе нэрэтэй түрэтэйгөөр угтахын түлөө социалис мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр ороһон нютагайнгаа ажалшадые шэнэ түйлалтануудта элсүүлнэ.

Д. ЭРДЫНЕЕВ,
манай тусхай корр.

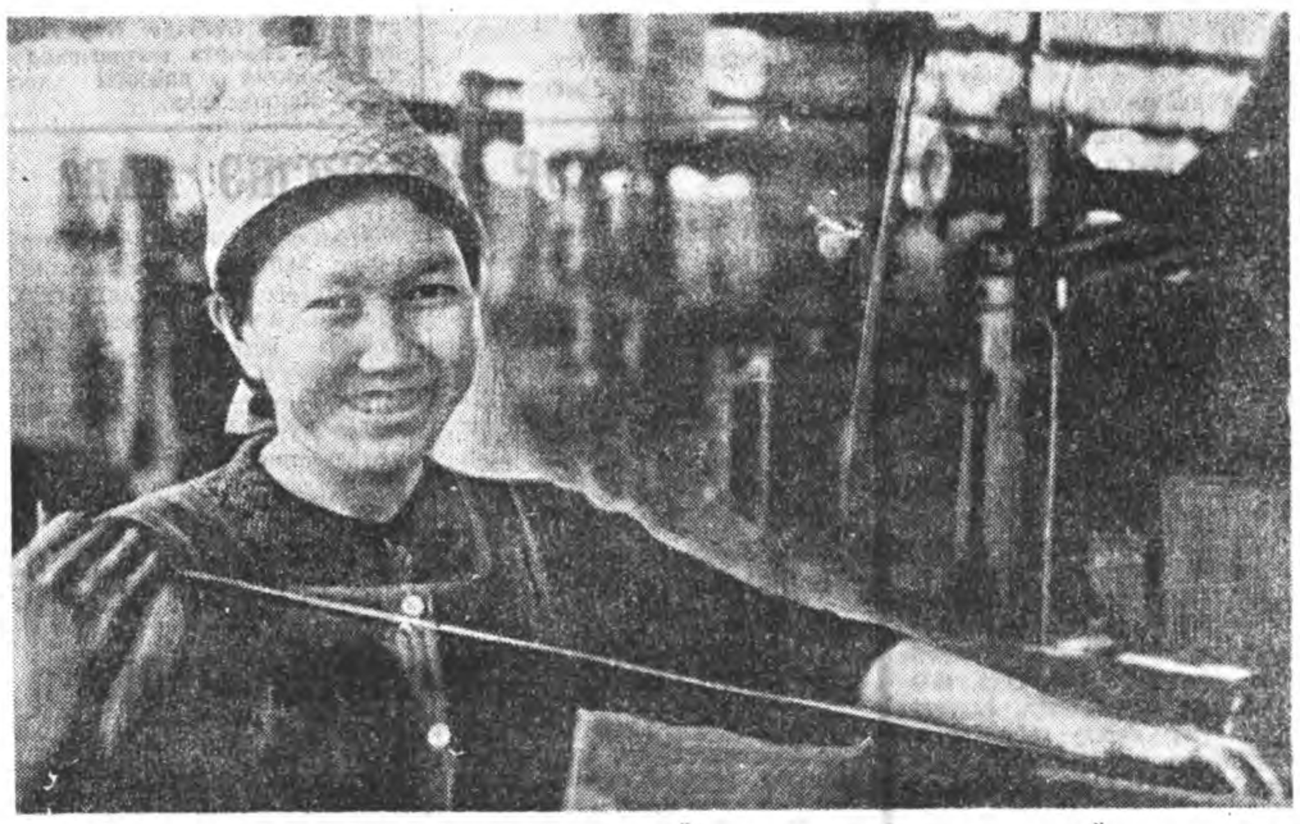
Зэдын аймаг.

„...НЮДЭНЭЙ ВРАЧ ХЭРЭГТЭЙ“

...й газетын январиин 18-...мерто Б. Шоёновой бэшэг ...гаршагтайгаар толилогдоһон ...Автор энэ корреспонденци ...Закаминай Цахир һууриниуучастково больницада нюдэ ...эмшын үгы дээрэһээ, ...нюдөө үзүүлхын тулада ...ск город ошохо гү, али ...Үдэшье аяншалха баатай ...гэжэ тэмдэглээ һэн.

...ликын элүүрые хам-... министрэй орлогшо Ц.-Д. ...ЕЕВ тус бэшэгэй мүрөөр ...редакцида иимэ харюу .... Даб дээрэ нюдэнэй врач ... участково больницада ... аргагүй дээрэһээ аймагай ...лагша врач А. Ширяевые ...ашаниие Закаменск хотоһоо ...ладагдаһан больницада ...д лэ эльгээжэ байхыень ...абди.

... зун ерэхэ залуу эмшэд ... нюдэнэй врачые Цахир тосхондоо ...эхээр хараалланхайбди.

Комсомол басаган Лидия Батомункуева Улаан-Үдын нооһо угаадаг фабрикын түрүү хүдэлмэрилэгшэдэй нэгэн. Лидия Батомункуева — дэлгээшэ, урнгша болон угаагшын мэргэжэл шудалан хай. Теэд Лида алишье мэргэжэлэй хүдэлмэри хэхэдээ эрхим гэжэ тоологдодог юм. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Л. Батомункуева.

А. МАНТАЕВАЙ фото.

РЕПОРТАЖ

ШЭЛ БАЙРЫН АГЛАГТА

...гэ... тэһэн шэл хушалтатай, ...гүдэгар табан теплицэ сэ-... баруун захада жэрылдэн, ... кунжэл соо дуурана. Холо-... харахада иигэжэ түрүүн ... аад, дүтэлөөд ошохо-... барта бэлэдхэл түлэг ябажа ....

...лахи теплицын үүдэн сэ-.... Хөөрүүшэг хүнэй нюдэ ... гэжэ хэлэхээр ута — ...0 метр, үргэниинь арбаад ... шэл байра соо орошобоб. ...ал үндэр уһээһээнь һэн-...һэн олон ооһорнууд... ...бан тужа соо ябана гээшэ ...гэжэ һанахаар ута аад, бү-...ор ургаһан үгэрсэ һонин .... Колхозой контородо ... хүнэй иигэжэ хэлэжэ ...е һанаад, аа, эдеэндээ да-... үгэрсын эшые эдээхэн ...гудаар уяа хаям даа тэжэ ...бо. Теплицын тэг дундуур ... тракторай ябажархиһан ... харгы. Харгын хоёр тээ-...дэнын захаар зурылгаад ... обоо наг шэбхэ.

...гүй тракторай хүшэгэнөөн ...һаар, наг шэбхэ нахиишашаһан, шад улаан будаттай шасси орожо ерэбэ. Тэрэнэй жолоо баринхай хүдэр шарайтай залуубтар хүн намайе обёоромсоороо энеэб гээд, толгойгоо тонгод гүүлэн мэндэшэлбэ.

Уряалга тэрэ нүхэр дуугаралсахалаа тоб гэнги. Шассингаа хоорбо хэлтылгэн шэбхэеэ адхажа, гэдэргээ сухарижа теплицэһээ гараха хоорондоо хэжэ байһан ажалаа, суг хүдэлдэг нүхэд тухайдаа һонорхоноор дуулгаахиба.

Тракторист Цыбикдоржо Цырендоржиевай звеногойхид теплицэ бүхэндэ 100—100 тонно наг шэбхэ оруулха даабаритай. Үдэртөө арбан рейс хэхэ зорилгоёо ходо үлүүлэн дүүргэнэ. Цыбикдоржотой суг гэрэй эзэн эхэнэрнүүд — Бальжима Анжилова, Ханда Дылыкова, Гажидма Дугарова, Дашима Аюшеева гэгшэд — шумууһан бэрхээр ажалладаг. Эдэнэр наг шэбхэ шэрэжэ эхилхэһээ урид үгэрсын рассала һуулгаха горшоогхонуудые бэлдээ. Торфтой намаглиг газарай болдотуудые асаржа, тэбхэр тэбхэрнүүдээр зүһэжэ, бэлэн мүртэйгөөр аад, үтэг ехэтэй, шанар һайнтай горшоогхонуудые хээ.

— Энэ ёһоороо шамдуухан хүдэлөө һаа, табан теплицэдээ наг шэбхэ болзорһоо урид шэрэжэ дүүргэхэбди. Һуури татагдаад байһан үшөө табан шэнэ теплицын барилгын унжагайрха болоошье һаань, хүлеэжэ байнгүй, һууридань шэбхээ зөөхэ гэжэ шиидэнхэйбди. Тиигэжэ 10 теплицэдэ дүн хамта мянган тонно наг шэбхэ бэлэдхэхэбди,—гээд Цыбикдоржо тодорхойлно.—Мүнөө жэл теплицэнүүднай нёдондонойхиһоо хоёр дахин олон болохонь гээшэ. Тэрээнһээ гадна, энэ жэл урданайхиһаа һураггүй эртэ, май һарада теплицэнүүдтээ тарижа эхилхэмнай. Иигээд наг шэбхэеэ зөөжэ дүүргээд, тэрэнээ тарааха, жэгдэлхэһээ эхилээд, теплицэнүүдээ хүсэндэнь оруулхын тула хэхэ ажал ехэ даа. Бүхы ажалаа саг соонь бүтээхын тула бүгэдөөрөө эршэмтэй һайнаар хүдэлжэ, нёдондонойхиһоо сохом үлүү ехэ ургаса абаха байхабди.

Цыбикдоржын ажалһаа гэртээ бусажа ябахадаа иигэжэ хэлэһэниинь үндэһэ баримтатай.

Урдань үгэрсэ теплицэдэ ургуулжа үзөөгүй, дүй дүршэл багатай байбашье, Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой овощеводууд нёдондо теплицын дүрбэлжэн метр бүхэнһөө 13 килограмм үгэрсэ хуряаһан байна. Мүнөө жэлдэ ургасынгаа хэмжээе 20 килограммда хүргэхэ социалис уялга абанхай. Хэлэһэн үгэдөө хүрэхэшье байха.

Теплицын ажахые шадажа эмхидхээд байбал, ехэ олзотой гэжэ түрүүшын жэлэй дүн харуулаа. Туд тудтаа 500 $м^2$ талмайтай табан теплицын барилтада 20282 түхэриг гаргашалагдаһан байна. Тиин эдэ теплицэнүүдтэ ургуулһан үгэрсын худалдаанһаа колхозой кассада 22483 түхэриг ороһон гэхэ гү, али нэгэ жэлэй туршада гаргашань харюулагдаа.

— Тиимын тула мүнөө теплицынгээ ажахые хоёр дахин үргэдхэхэмнай,— гээд колхозой ахалагша агроном нүхэр Гендунов тус һалбариин олзотой, ашагтай байһые үшөө дахин тобшолон хэлээ һэн.

Ц. ДУГАРОВ.

Загарайн аймаг.

АХЫН АЙМАГТА

Соёлшод—малшадта

Аймагай соёлой байшангай уран һайханай бүлгэмэйхид үбэлэй үедэ малшадта зүжэг наада харуулха гэжэ январиин эхеэр болоһон зүблөөн дээрэ хэлсэһэн юм. Мүнөө энэ хэлсээгээ дүүргэлтэ болгон, тэдэнэр аймагайнгаа колхозуудай малшадта һонирхолтой наада харуулба. Тэдэнэй репертуарта ород, буряад арадуудай дуу, хатарнууд, зүжэг бии.

Ф. Халханов (хэлхээ холбооной узелай хүдэлмэрилэгшэ), А. Сыбденова (ВЛКСМ-эй РК-гай хүдэлмэрилэгшэ) болон бусадай наадахада, малшад баяр бэясхалантайгаар угтажа, альга ташана.

Композитор тухай хөөрөөн

Ородой композитор Бородин тухай һонирхолтой элидхэл һаяхан Орлигой дунда һургуулиин багша Д. А. Халеева үнгэргэбэ. Нүхэр Халеева композиторай түрэһэн, ажаһууһан газарнуудаар ябаһан тухайгаа мүн хэлээ.

Культурын таһаг болон библиотекэ суббото бүхэндэ аман журнал эмхидхэдэг заншалтай болонхой. Һаяхан журналай ээлжээтэ номер гараа. Тэрэнэй хуудаһануудай нэгэн В. И. Ленинэй һүүлшын бэшэг болон тэмдэглэлнүүдтэ зорюулагдаа. Энэ асуудалаар багша О. У. Пронтеева элидхэл хэбэ.

Бэшэ хуудаһануудынь бусад элдэб янзын асуудалнуудта зорюулагдаһан байгаа.

Аман журналай ээлжээтэ номер

ВЛКСМ-эй 50 жэлэй ойдо зорюулагдаһан залуушуулай үдэшые ВЛКСМ-эй райком Орлик тосхондо үнгэргөө. Сугларһан залуушуулай үмэнэ комсомолой зам тухай һонирхолтой элидхэл ВЛКСМ-эй райкомой секретарь Клим Тулуев хээ.

Залуушуул хүхюутэйгээр сагаа үнгэргэжэ, наада эмхидхээ.

В. ГАЛСАНОВ.

Баргажанай аймагай Аргатын совхозой ажалшадые эрхим һайнаар хангадаг байһанайнгаа түлөө ...ыз участково больница коммунис ажалай коллективэй хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртөө һэн. ...рдань тус коллектив Буряадай АССР-эй Элүүрые хамгаалгын министерствын 2-дохи шатын ...мбөр шагнагдаа бэлэй. Энэ больницын залуу хүдэлмэрилэгшэ Евдокия Цыреновна Запанова ...эсотой ажалаараа олоной һайшаалда хүртэдэг байна. Зураг дээрэ: Е. Ц. Запанова ажалдаа.

А. ОЧИРОВАЙ фото.

АМАРАЛТЫН ХОЁР ҮДЭР—ХҮДӨӨДЭ

Амаралтын хоёр үдэр... Энээн тухай үни хада дуулаһан, газетэдэшье бэшэгдэхыень саг үргэлжэ уншадагшье һаа, тэрэнэй удха шанар, арга боломжо тухай мүнөө болотор ухаалдижа бодоогүй ябааб. Хэн хүн амарха дурагүй гээшэб даа. Тиихэдэ неделидээ хоёр үдэр амарха гээшэмнай хэлэшэгүй ехэ түйлалта, иматтал социалис хүтжэлтын асари ехэ түйлалтые бодотоор гэршэлнэ ха юм.

Зүгөөр энэ асуудал хүдөө нютагуудта хайшан гээд шиидхэгдэхэ байнаб?

Би шахамал үхэрнүүдые харууһалдагби. Амгалан тэнюун амаржа байха сүлөөтэй саг намда үгы шахуу. Намтай хамта Надежда гэжэ хани нүхэрни, мүн Очиржап Тыхеев, Владимир Васильев гэгшэд хүдэлдэг. Үглөөнэй харанхыгаар шахуу бодохош, тиигээд малдаа үбһэ хоолыень тараажа үгэхэш, һүүлээрнь хотон соохинень сэбэрлэхэш, дэбдихэрынь заһахаш даа. Тиигэжэ байтаршни үдэрэй тэн болохо юм. Ганса малай хойноһоо хараһалжа, зоотехниин ёһо гурим нягтаар сахижа ажалта үдэрөө үнгэргэнэгүйбди. Үбһэ тэжээлыень зөөхэ, һолоомо буйлуулха баатай болохош даа. Иигээд лэ тэнтэриин үдэр бүхэндэ.

Газаа талаһаань хараад үзэхэдэ, дан лэ һонигүй шэнги һанагдана бэшэ аал! Тиимэ даа. Теэд яахаб? Ондоо арга үшөө олдоогүй байһаар ха юм. «Амархамнай» гэжэ хэлээд, ажалаа хаяжа огто болохогүй бшуу. Нэн түрүүн хэжэ байһан ажалайнтаа харюусалгые тон зүб ойлтохо, һэшхэлэйнгээ һудал заабаряар хүдэлхэ хэрэгтэй.

Онсо шалтагаан юуб гэхэдэ, манай хүдөөдэ хүдэлхэ хүнүүд ехэ дуталдана гээшэ. Хэрбээ маанадые ээлжэлэн байжа һэлгэхэ, хүдэлхэ хүнүүдые үгэдэг һаань, хэнэйшье мэдэһээр, бидэ саг үргэлжэ амарха, сүлөөтэй сагаа дуран соогоо үнгэргэхэ һэмди. «Теэд хүнүүдтнай яагаа юм» гэжэ зариман асуудаг. Энэ асуудал эгээл үбшэнтэй асуудал гэжэ би хэлэхэ байнаб?

Юундэ?...

Нэгэдэхеэр, нютагаймнай залуушуул мал дээрэ ажаллахаа арсана. Гадна олонхинь промышленна предприятинуудта гү, али городто ажаллахаа арилшана.

Шалтагаан юуб гэхэдэ, мал дээрэ түрүүшынхеэ хүдэлжэ эхилһэн залуу һаалишадта голуулһан, муу зантай, һүгүй үнеэдые үгэхөө һанадаг. Дүй дүршэлгүй һаалишан хайшан гэжэ тэдэнтэйнь удаан саг соо носолдохоб даа. Ядарха сухэрхэдөө тэдэнээ орхёод тэрьелшэнэ ха юм. Эгээл энэ үедэ үрбэдэхэ, ехэ шэнги туһалха хэрэгтэй бшуу.

Хоёрдохёор, мал дээрэ ажалладаг хүнүүдэй абадаг салин хүлһэниинь зарим сагтаа хэмһээ гадуур бага байдаг. Энэ талань эгээл шухала шалтагаан болоно гэжэ һанамаар. Ажалай түрүүшын амжалтануудые хэжэ байһан залуушуулые материальна талаар урмашуулхын, үрбэдхын оронддо зарим холо хараагүй хүтэлбэрилэгшэд бэеһээ түлхидэг зантай.

Гурбадахяар, дээдэ һургуули гү, али тусхай дунда һургуули дүүргэһэн хүдөө ажахын мэргэжэлтэд саг үргэлжэ ерэжэл байдаг. Мүүнь юуб гэхэдэ, эдэ мэргэжэлтэдэймнай олонхинь городой хүбүүд, басагад байха юм. Нэгэ-хоёр жэл хүдэлһэн ёһо дүүргэһэн болоод лэ, һөөргөө бусашаха юм. Хүдөө ажахынуудай зарим хүтэлбэрилэгшэд нютагайнгаа хүбүүд, басагадые тэдэ һургуулида оруулхые оролдоногүй.

Хэрбээ энэ дурсагдаһан гурбан асуудал хүн бүхэнэй һанал сэдьхэлые зобоодог, саг үргэлжэ анхаралда байдаг һаа, хүдөөгэйхидые һонирхуулдаг амаралтын үдэр, сүлөөтэй саг мүн баһа амжалтатайгаар шиидхэгдэхэ бэлэй.

Б. ДАРМАЕВ,
үхэршэн.

Баргажанай аймагай Аргатын совхоз.

ЮРТЭМСЭ ДЭЭРЭ ЮУН БОЛОНОБ?

ЭБ НАЙРАМДАЛАЙ, ХАНИ БАРИСААНАЙ АША ТУҺАДА

СССР-эй Министрнүүдэй Совэдэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгинай Индидэ болон Афганистанда хани ёhoop айншалгын дүнгүүдые эдэ үдэрнүүдтэ бүхы оронуудай олониитэ hаналаа хананграр угтаа. Советскэ Союз бүхы оронуудтай хүршэ hайн харилсаа болон али алиндаа ашатай туhатай холбоо бэелүүлхэ хараа бодол баримталдаг гэжэ айншалгын дүнгүүд үшөө дахин харуулжа үгөө.

Дэлхэйн асуудалнуудые амгалан ёhoop шиидхэхэ хэрэгтэ Советскэ Союзай оруулдаг туhа нэмэриие Индиин премьер-министр Индира Ганди үндэрөөр сэгнэhэн байна. Уласхоорондын асуудалнууд, тэрэ тоодо хилын болон газар үhанай асуудалнууд амгалан ёhоной хэлсээнүүдые хэжэ шиидхэгдэхэ ёhотой гээд совет-энэдхэг түгэсхэлэй коммюнике соо онсолон тэмдэглэгдэhэн байна. Вьетнамдахи дайн байлдаанай үргэлжэлүүлэгдэhээр байhанда гүнзэгы ехээр hанаатаа зобожо байhанаа Советскэ Союз ба Инди элирхэйлэн мэдүүлhэн. ДРВ-е бомбодолгые үгэ дуугүйгөөр болюулха шухала гэжэ хамтадаа тоолоhон байна.

Худалдаа наймаанай болон хүгжэлтын талаар ООН-ой хоёрдохи конференцидэ хүгжэжэ байhан хэдэн арбаад ороной түлөөлэгшэд ерэhэн байха юм. Тэдэнэр хадаа совет-энэдхэг ба совет-афган харилсаа холбоон тэгшэ эрхэтэй, али алиндаа ашатай туhатай шэнэ тухэлэй экономическа харилсаанай бодото жэшээ боложо үгэнэ гэжэ тоолоhон байха юм. Национальна томо предприятинуудые, промышленностиин шэнэ hалбаринуудые байгуулгада, ороной бэеэ даанхай байдалые бэхижүүлгэдэ шиидхэхы үүргэ дүүргэhэн гүрэнэй секторые хүгжөөлгэдэ угаа ехэ туhаламжа үзүүлhэнэйнь түлөө Индиин гүрэнэй ажал ябуулагшад ба хэблэл Советскэ Союзда нэгэтэ бэшэ баясхалан хүргэдэг.

Национальна экономикоёо бэхижүүлхэ түсэб бэелүүлгэдэнь Афганистанда Советскэ Союз ехэ туhаламжа үзүүлдэг. hүүлэй жэлнүүдтэ совет мэргэжэлтэдэй туhаламжатайгаар хада уулануул болон хоохон гүби талануудаар гараhан хэдэн зуун километр утатай харгы заhагдаа, промышленна предприятинууд, гидроэлектростанцинууд баригдаа, газар уhалалгын hубаг ханаабууд малтагдаа. Советскэ Союзай ба Афганистанай хоорондохи экономическа харилсаан али алиндаа ашатай туhатай юм. Жэшээлхэдэ, газопроводой барилга hаяхан дүүргэгдээ. Тэрээгээр Афганистанhаа Дунда Азиин совет республикануудай предприятинуудта түлишэ дамжуулагдаха. Империализм ба колониализмда эсэргүү тэмсэлэй фронтые бэхижүүлгэдэ, уласхоорондын шахардуу шанга байдал hуларуулгада, бүтэдэ ниитын эб найрамдал болон аюулгүй байдал бэхижүүлгэдэ А. Н. Косыгинай айншалга туhалха гээд Индиин ба Афганистанай олониитэ ехээр hаналаа ханангяар тэмдэглэнэ.

ВЬЕТНАМ ПАТРИОДУУДАЙ АМЖАЛТА

Сайгондо, ороной бусад хэдэн городто шэбээлhэн американ интервентнүүдтэ Урда Вьетнамай Национальна сүлөөрэлгын фронтын армиин частьнууд hүүлшын неделидэ хэдэн шанга ба зоримгой сохилтонуудые хээ. Сэрэгэй добтолгонуудай хэгдэхын хажуугаар Урда Вьетнамай үргэн олон хүн зон политическэ тэмсэл хэлсэhэн байна.

Эдэ hайнаар эмхидхэгдэhэн ба таараалдуулан хэгдэhэн ябуулганууд угаа ехэ удха шанартай. Сүлөөрэлгын армиин хүсэн hуларан hалажа байна гэжэ американ номнолшодой тараадаг зэрэб суугай худал хуурмаг байhые эдэ добтолгонууд хамагай түрүүндэ харуулжа үгөө. Вьетнамда «hалар илалта туйлагдаха» гэжэ США-гай тусхай тушаалта хүнүүдэй хэдэг найдуулгануудай үндэhэ баримтагүй байhые Национальна фронтын армиин шэнэ добтолгонууд харуулжа үгэнэ гээд «Нью-Йорк таймс» газетэ тоолоно. Урда Вьетнамда hүүлэй үдэрнүүдтэ болоhон ушарнууд хадаа Урда Вьетнамай бүхы газар дээрэ, тэрэ тоодо томо городуудта, провинциинуудай түб хотонуудта, американ сэрэгүүдэй стратегическэ баазануудта сүлөөрэлгын армиин амжалтатайгаар дайшалхы ябуулга хэжэ шадаха байhые харуулжа үгэнэ гээд Национальна фронтын түлөөлэгшэ хэлээ. Сүлөөрэлгын арми имагтал хада ба ябаханьбэрхэтэй бусад районуудтал дайшалхы ябуулга хэжэ шадаха гэжэ американ сэрэгэй командованиин хэлэдэг баталамжануудай үндэhэгүй байhые Урда Вьетнамай патриодуудай амжалтанууд харуулжа үгөө.

Сайгонhоо абтаhан мэдээсэлнүүд Сайгондо «сошордолго үүхээ» гээд «Вашингтон пост» газетэ бэшэнэ.

«УРШАГТА МУУХАЙ, БОДОЛГҮЙ ААША»

Корейн Арадай-Демократическа Республикада хамаатай уhан соо балшыса баригдаhан харата аяша гаргагшад хэhэн үйлэ хэрэгээ далдалха hэдэлгэ гаргаhан байна. Нэгэ талаhаа американ дипломати Аюулгүйн Совэдтэ ямаршье үндэhэ баримтагүйгөөр яаража хандаа. Нүгөө талаhаа Пентагон хадаа Аюулгүйн Совэдэй гэшүүдтэ баалалта хэхэ зорилгоор сэрэгэй идхалга номнол хэжэ орео. Американ корабльнууд Япон далай соо КНДР-тэ эсэргүү уhэрюу ябуулгануудые хэhэн байна. Тиихэдэ далайн-сэрэгэй ба агаарай-сэрэгэй хүсэнүүдэй резервистнүүдые татаха тухай шиидхэбэри Вашингтондо түргэнөөр гаргагдаа.

Теэд дипломатическа мэхэ гохошье, буу зэбсэгээр хэгдэhэн заналтануудшье өөhэдынгөө гэм зэмые бусадта ашаха hэдэлгэдэнь американ правительствада туhалжа шадаагүй.

Корей шадарай районудохи байдалай шахардуу шанга болоhоной бодото шалтагааниинь хадаа ороной урда талын хубиие зэбсэгтэ хүсэнүүдээрээ эзэмдэжэ байhан Холбоото Штадуудай ябуулганууд болюулаагүй hаа, тэндэ шэнэ дайн байлдаан hүжэржэ, Алас-Дурна зүгтэхи байдалые бүри орёо бэрхэтэй болгожо шадаха гээд Советскэ түлөөлэгшэ Аюулгүйн Совэдэй заседани дээрэ тэмдэглэhэн байха юм.

КНДР-тэ эсэргүүгээр Пентагоной ба ЦРУ-гай хэhэн харата муухай ашые эб найрамдалай тала баригшад, бүхы үнэн сэхэ американецууд эрид шууд буруушаана.

ДАЙН БАЙЛДААНДА ЭСЭРГҮҮ ТЭМСЭЛ ХЭГШЭДЫЕ ХЭНШЬЕ АЙЛГАЖА ШАДАХАГҮЙ

Холбоото Штадуудай харата муухай хараа шэглэлые буруушаадаг бүхы үнэн сэхэ американецуудые Америкын правительство айлгаха гэжэ hэдэнэ. Вьетнамдахи дайн байлдаанда эдэбхитэйгээр эсэргүүсэгшэд — бүхы дэлхэй дээрэ мэдээжэ болоhон үхибүүдэй врач Спок, эрдэмтэ Раскин, уран зохёолшо Гудман, священник Коффен, аспирант Ферфер гэгшэд президент Джонсоной сэхэ заабаряар суудтэ үгтэhэн байна.

Бүхы орон дотор буруушаалгануудай хэгдэжэ байбашье, Спок ба тэрэнэй нүхэдэй «хэрэгые» даб дээрэ хаража үзэлгэ январиин 29-дэ Бостондо болоhон байна. Арбан минутын турша соо заседаниин болоhоной hүүлээр, суудые 50 хоноод эхилхэ гэhэн шиидхэбэри гаргагдаа. Гэбэшье гэмнэгдэhэн хүнүүдые тус бүриинь табан жэлдэ түрмэдэ хааха, 10 мянган хархис этэгээдүүдэй hанаашалжа байhаниинь мүнөө эли болонхой. Вьетнамдахи дайн байлдаанда орон дотор эсэргүүсэлгые болюулха, Джонсоной правительствын бодолгүй хараа шэглэлые зүбшөөдэггүй американецуудые айлгаха зорилгоор Спок гэгшые суудлажа байhанаа зонхилхы этэгээдүүд нюунагүй.

Түрүү хүсэнүүдые хашаха хэhээхэ үргэн эрхэ түлөөлэлгэ суудэй-полицейскэ засагаархидта олгохоор хуулиин проектые США-гай конгресс бэлдэжэ байнхай. «Коммунистическэ» гэжэ соносхогдоhон организацинуудhаа 90 хоногой турша соо гараагүй американецуудта гүрэнэй эмхи зургаанууд болон сэрэгэй предприятинуудта хүдэлмэри үгэлгые хорихо гэжэ, тусхайлбал, хуулиин ёhoop дурадхагдана. Американ мүрдэгшэдые —ФБР-е барижа байхын, тагнуулай зургаанай хүдэлмэрилэгшэдые олон болгохын тулада урда тээнь үзэгдөөгүй ехэ мүнгэ зоори hомолхо гэжэ шэнэ бюджедээр хараалагдаhан байна.

ДЕЛИДЭ ХУДАЛДАА НАЙМААНАЙ КОНФЕРЕНЦИ ЭХИЛБЭ

Уласхоорондын худалдаа наймаанай ба экономическа хүгжэлтын асуудалнуудаар ООН-ой конференци Делидэ февралиин 1-дэ эхилээ. Энэ хадаа хоёрдохи иимэ конференци болоно. Урда тээхи конференциинь 1964 оной июньдэ Женевэдэ болоhон юм. Худалдаа наймаанай харилсаануудай ба худалдаа наймаанай политикын уласхоорондын шухала гол ёhонууд тиихэдэ хараалагдаhан байгаа. Тусхайлбал, эдэ гол ёhонууд индустриальна ба аграрна оронуудай хоорондо, тэрэшэлэн ондо ондоо социальна ба экономическа байгуулалтатай гүрэнүүдэй хоорондо худалдаа наймаа үргэдхэхэ гэжэ хараалhан байха юм.

Уласхоорондын ажалай хубааралые хараада абабал, гадаадын худалдаа наймаан олон ороной экономическа ургалтада шухала удха шанартай болоо. Энээн тухай юун гэршэлжэ үгэнэб гэхэдэ, бүхы дэлхэйн оронуудай газаашань худалдаhан продукци 1958 онhоо 1966 он хүрэтэр хоёр дахин нэмэжэ, 200 миллиард долларой болоhон байха юм. Зүгөөр уласхоорондын худалдаа наймаанда үшөөл олон шиидхэгдээгүй асуудал бии, тэрэниие саашадань үргэдхэхэ хэрэгтэ hаад хаалтанууд үзүүлэгдэнэ. Делидэхи конференцидэ 130 ороной түлөөлэгшэд хабаадана, тэдэнэр дэлхэйн худалдаа наймаа гуримшуулха зорилготой хэмжээнүүдые хоёр шахуу hарын турша соо зүбшэн хэлсэхэ.

Бүхы хүн түрэлтэнэй гурбанай хоёр хубиин ажаhуудаг экономическа талаараа хүгжэлтэ багатай бүлэг оронуудай байдал илангаяа hанаа зоборитой болонхой. Уласхоорондын худалдаа наймаанда тэдэнэй эзэлдэг хубита хороhон байна. Хэрбээ 1953 ондо хүгжэлтэ багатай оронууд дэлхэйн экспортын 27 процентые эзэлдэг байгаа hаа, 1966 ондо оройдоол 19 процентыень эзэлдэг болоо.

Ондо ондоо социально-экономическа байгуулалтатай оронуудай хоорондохи худалдаа наймаа эдэбхитэй болгохо тухай Женевскэ конференциин hанамжа дурадхал үнэндөө бэелүүлэгдэнгүй үлөө.

Делидэхи конференци «социально-экономическа байгуулалтын ондо ондоо байлгаhаа дулдыдангүй, гүрэнүүдэй хоорондо тэгшэ эрхэтэй, али алиндаа ашатай туhатай харилсаа холбоо үргэдхэхын тулада шэнэ хүсэлэл оролдолго гаргаха, уласхоорондын худалдаа наймаандахи газаашалгануудые усадхалгада, колониализмын хүндэ хүшэр хойшолонгүүдые зайсуулгада, уласхоорондын монополи капиталай бэелүүлдэг шэнэ тухэлэй колониализмын политикые болюулгада туhалха үүргэтэй» гээд ССР Союзай Министрнүүдэй Совэдэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгинай амаршалгын телеграмма соо хэлэгдэнэ.

Г. ШИШКИН, В. КУЗНЕЦОВ.
(ТАСС).

РАДИОТЕЛЕФОНООР АБТА

• • •

НИЖНЕ-АНГАРСК. Буряад ороной хойто зүгтэхи Дээдэ-Ангар гэжэ ехэ голой оршондо загаhаар баян гол горход, нуур сөөрэмүүд тон олон юм. Мүнөө тэдэнэрэй зузаан мүльhэн хушалтые сооложо, Нижне-Ангарскын загаhанай комбинадай хүдэлмэришэд губшуурнуудаа табина. Үбэлэй хүйтэндэ салгидаhан уhан загаhашадай хубсаhые мүльhэтүүлжэ, ажаллахада хүшэр байдаг. Тиигэбэшье эндэхи загаhашад январь hарада 300 гаран центнер загаhа барижа тушаагаа. Энэнь hарын түсэбhөө 31 центнерээр ехэ болоно. Эндэ Алексей Балдаковой бригада hарынгаа даабариие хоёр дахин үлүүлhэн байна. Тэрэшэлэн Новолодскиин, Аникинай бригаданууд мүн лэ амжалтатай.

Б. ОЛЕНИН.

• • •

БАГДАРИН. Үнгэрэгшэ зун эндэхи экспедициинхид Муй гэжэ газарай баял жэ эхилhэн байна.

Нёдондо эндэ хризотил-асбест гэжэ аш ашаглагдажа эхилhэн юм. Энэ асбест ша лаар дэлхэй дээрэ эгээн лэ эрхим гэжэ то «Геолого-минералогическа» эрдэмэй А. Н. Булгатовай хүтэлбэрилдэг геологу зүндаа Келяны гэжэ голой оршондо платинын хэбтэшэ олоо юм. Тэрэшэлэн тиин геологууд радио болон прибоф мышленностьда тон хэрэгтэй мускавит олоо hэн.

О. Б

УРАГШАТАЙ АГНУУРИ

Кабанскын агнууриин ажахын ангуушад үнгэрэгшэ намарай, байгша үбэлэй турша да хүбшэ, голнуудhаа баян олзотой бусаhан байна. Тиигэжэ тэдэнэр хамта дээрээ 22000 түхэритэй ондатрын, булганай, hолонгын болон халтар хара үнэгэнэй үнэтэ арhа гүрэнэй тушаан абалгын пунктда асараа.

Жэшээлхэдэ, ангуушад Николай Антонович Залуцкий 2000 ондатр, 20 булга, тиихэдэ Петр Семенович Бабкин 20 гаран булга, 1500 ондатра болон бусадшье үнэтэ ангуудые бариhан байна.

Мүнөө үедэ Кабанскын ангуушад дахинаа хүбшэ гаранхай. Тэдэнэрэй февралиин хуушаар бусахада баян олзоорнь омогорхохо байhамнай дамжаггүй.

И. СМОЛИН.

Коммунис ажалай ударник Клавдия Ильинична Калаг зүйлнүүдые бүтээдэг Кировэй нэрэ мжэтэ Улаан-Үдын за дагдаhан амhарта шатаагшаар хүдэлмэрилдэг юм. Нүхэр халаанайнгаа даабари ходо үлүүлэн дүүргэнэ. Зу нүхэр Калаганская.
А. МАНТАЕВА

СПОРТ

ХЭР ГЭЛДЭГШЭ ААБ?

Москва хотодо шатараар «Буревестник» бүлгэмэй Бүхэсоюзна Центральна Совэдэй хахад финальна мүрысөөн боложо байна. Тэрэ мүрысөөндэ эхэнэр шатаршад хабаадалсана. Тэдэнэй дунда республикымнай шатаршан Лубсама Гармаева наадана.

Мүрысөөнэй түрүүшын наадада Гармаева Фрунзэ городой түлөөлэгшэ 1-хи разрядтай шатаршан Лункина гэгшэтэй уулзаба. Шотландска парти наадаhан эдэнэр адлирхуу байдалтай болоод байтараа, наадаанай тэн багта бэрсэнүүдээ андалдажа, Гармаева hайн байдалтай болоо. Тэрэнээ шадамараар хэрэглэн, нүгөөдэеэ шүүбэ.

Энэ мүрысөөндэ түрүүшын гурбан hуури эзэлэгшэд СССР-эй «Буревестник» бүлгэмэй центральна совэдэй түгэсхэлэй наадада хабаадалсаха юм. Тэрэ мүрысөөн байгша оной июлиин 1-hээ 28 хүрэтэр Кисловодск городто үнгэргэгдэхэ.

ШЭТЫНХИДТЭЙ МҮРЫСЭХЭНЬ

hаяхан Улаан-Үдэдэ республикын шоссейнэ харгын хүдэлмэрилэгшэдэй зүблөөн үнгэргэгдэбэ.

Тэрээн дээрэ Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Совэдэй дэргэдэхи автомобильна харгы зам бариха, заhабарилха управлениин начальник нүхэр М. В. Поспелов дэлгэрэнгы элидхэл хэжэ, 1967 ондо туйлаhан дүнгүүд болон байгша жэлдэ харгы замшадай шиидхэхэ зорилгонууд тухай хөөрэhэн байна.

— Үнгэрэгшэ жэлдэ манай харгышад эршэмтэйгээр ажаллаа, —гэжэ элидхэлшэ тэмдэглэбэ.— Гол горхон дээгүүр 40 гаран шэнэ хүүргэнүүд баригдаа. Гадна 130-аад модо утатай сохимол харгы ашаглагдаа. Мүн харгы зам нилээд заhабарилагдажа, энэ талаар абтаhан уялганууд болзорhоо холо урид дүүргэгдээ hэн.

Зүблөөнэй түгэсхэлдэ байгша оной жэлэй түсэб декабриин 20 болотор сум дүүргэхэ гэhэн социалис уялга абтаад. Шэтын областиин харгы замшад мүрысөөндэ уриглаhан байна.

Д. ЦЫРЕНОВ.

АГНУУРИИН ГУРИМ ЭБДЭГШЭД

Республикын Министрнүүдэй Совэдэй тогтоолоор агнууриин баялигые зүбөөр ашаглаха тухай «Агнууриин гурим» баталагданхай. Энэ гурим бүгэдын наринаар сахиха хуули болоно.

Агнууриин билет хадаа ангуушадта агнаха эрхэ олгоhон үнэмшэлгэ юм. Хэрбээ түрүүтэ ан— бор гүрөөhэ, хандагай, буга, болон гахай, хүдэрэ (хабарга) агнахадаа, заатагүй түлөөhэтэ зүбшөөл абаха хэрэгтэй. Тиимэ зүбшөөлөөр ангуушад бариhан ангайнгаа арhа гүрэндэ тушааха уялгатай.

Ангай арhа дэлгүүр дээрэ худалдаха, тэрээгээр элдэб хубсаhа хунар оёжо наймаалханьхорюултай гээшэ. Хэды тиигэбэшье, республика соомнай агнууриин гурим эбдэхэ ябадал үзэгдэнэ.

Тэрээн тухай жэшээ болгон хэдэн баримта харуулая. Баунтын коопзверопромхозой ангуушан В. Н. Ненаших гэгшэ зүбшөөлгүйгөөр нэгэ хандагай алажа, мяхынь хубиингаа хэрэгтэ ашаглаhан байна. Ненаших хулгайгаар агнуури хэжэ, хандагай алаhанайнгаа түлөө 641 түхэригэй ялада унаба.

Хяагтын электростанциин хүдэлмэрилэгшэд Н. А. Тютрин, Г. К. Кантер, Н. Н. Ефимов, В. К. Попов, Н. А. Степанов, Н. Н. Сверкунов гэгшэд зүбшөөлгүйгөөр Сэлэнгын аймаг ошожо агнаhан байна. Тиихэдэ тэдэнэр хоёр гүрөөhэ алаад баригдашоо. Алаhан гүрөөhэнүүдэйнь мяхан өөhэдтэнь үгтэнгүй абтахаhаа гадна, тэдэнэр хоёр гүрөөhэнэй сэн—100 түхэриг яла түлэбэ.

Улаан-Үдэдэ ажаhуудаг эрхэтэн Б. Г. Ижбулатов хорюултай үедэ 10 ондатра бариад, арhыень дэлгүүр дээрэ үнэтэй сэнгээр худалдажа байтараа баригдаад, арhан бүхэнэйнь сэн гурба дахин нугалагдан, 30 түхэригэй ялада унанхай.

Б. Б. Амаржинов ондатра буугаар буудажа алаха ябадалай хэды хорюултай байбашье, 28 ондатра хороогоо. Тэдэнэйнгээ арhаар 4 малгай оёод, дэлгүүр дээрэ туд бүхэнэйнь 30—35 түхэригөөр худалдажа байhанаа баригдаад абхуулжархёо.

Тэрэшэлэн Н. Н. Ануфриев (Хүдэри-Сомон) биледгүйгөөр 24 торхиршуу алаад, баhал 120 түхэригэй ялада ороhон байна.

Хулгайгаар агнуури хэhэн эдэ хүнүүд дахяад агнууриин гурим эбдэбэл, бүришье шангаар хэhээгдэхэ.

М. ГЫЛЫКОВ,
охотовед.

БЭШҮҮР АЙМАГТ

Семинар үнгэрг

«Дружба» колхозо пропагандист болон аг дай семинар үнгэргэ рээндэ колхозой бри партийна болон комсо хинүүдэй секретарьнар, линуудай багшанар ха

Семинар дээрэ кол рүүлэгшэ Н. Б. Юмсун үбэлжэлгын үедэ про болон агитаторнуудай риин үүргэ тухай» элидхэл хэhэн байна. У магай «Знание» бүлгэ нүхэр Г. Тюрюханов му уласхоорондын байдал нирхолтой хөөрэлдөө у

КПСС-эй райкомой болон агитациин таhа ша С. Г. Санжиев хөө гэргэхэ материалнуу шэлэхэ, хэрэглэхэб гэ далаар семинарай түгэ hатай зүбшэлнүүдые на.

Эстафетэдэ эрхи

ВЛКСМ-эй 50 жэлэй рюулагдаhан нэгэ до басагадай хабаадалгатай тэ .hаяхан Бэшүүр тос гэргэгдэбэ.

Эстафетэ—урилдаанай хын урда тээ ВЛКСМ-э мой hургуулиин таhагш Евгения Гусева залуу нүүдые амаршалжа, то хэлээ.

Эстафетын дүнгөөр налейн дунда hургуули да hургуулинуудай ду hуури эзэлээ. Хоёрдох Бэшүүрэй дунда hу спортсменууд гараа.

Табан модоной зайд хадаа, Ленинскэ дунд линн түлөөлэгшэ Георги ев элиршүүлэй дунда Гурбан модондо урилд гал cooho Бага-Кунале hургуулиин hурагша В пелова шалгарhан ба урилдаанда аймагай лай дундаhаа «Победа» команда эрхим дүн харг

В. БОР

ТЕЛЕФОН • ТЕЛЕГРАФ • РАДИО
ХИЛЫН ГААНАhАА

Л. И. Брежневэй элидхэлтэй ном хэблэн гаргагдаба

КАНБЕРРЭ. (ТАСС). «Социализмын агуу ехэ илалтануудай табин жэлэй ой» гэhэн элидхэл КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй ба РСФСР-эй Верховно Совэдүүдэй хамтын баярай заседани дээрэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев элидхэл хээ hэн. Энэ элидхэл толилhон ном Австралида хэблэн гаргагдаа.

Даниин шэнэ правительство

КОПЕНГАГЕН. (ТАСС). Гурбан буржуазно-консервативна ба зүүнэй үзэл баримталдаг партинуудай түлөөлэгшэдhөө байгуулагдаhан Даниин шэнэ правительствын состав эндэ февралиин 2-то соносхогдоо. Правительствын премьер-министр Хильмар Баунсгорд, гадаадын хэрэгүүдэй министрээр Поуль Хартлинг, финансын министрээр Поуль Меллер, экономикын министрээр—Н. Н. Андерсен, оборонын министрээр—Эрик Нинн-Хансен томилогдоhон байна.

Шэнэ правительство бүхыдөө 17 министртэй.

США-гай ээрхэг түримхэй политикада эсэргүү, Вьетнамдахи уршагта муухай дайн байлдаанда эсэргүү ябуулгануудта Франциин залуушуул эдэбхитэйгээр хабаадана. Дайнда эсэргүү ехэ демонстраци Франциин ниислэлдэ hаяхан болоо. Тэрэниие Парижай залуушуул эмхидхээ. Зураг дээрэ: демонстрацида хабаадагшад ээрхэг түримхэй ябуулга болюулхые уряалhан плакадуудые бариад ябана.

ЮПИ-гэй—АПН-эй фото.

Американ лейтенантын мэдэрэлгэ

ПХЕНЬЯН. (ТАСС). Япон далай соо Корейн Арадай-Демократическа Республикада хамаатай уhа руу ороhон судна КНДР-тэ эсэргүү тагнуулай ябуулга хэhэн байгаа гээд Америкын «Пуэбло» судный экипажай гэшүүн лейтенант Стефен Роберт Харрис мэдэрhэн байна. Харрисай мэдэрэлгые ЦТАК агентство февралиин 3-да тунхаглан тараагаа.

США-гай далайн-сэрэгэй флоддо алба хэжэ байхадаа радио-тагнуул хэхэ талаар тусхай бэлэдхэл гараб. Тусхай түхеэрэлгэнүүдые хэрэглэн радарна дохёонуудые болон радио долгинуудые барижа абаад, энээн тухай Японой байдаг американ далайн-сэрэгэй хүсэнүүдэй командованиин радио-тагнуулай центртэ мэдээсэхэ гэhэн зорилго миниин үмэнэ табигдаhан байгаа гээд Харрис мэдээсээ.

Ажалшадта харша шэнэ хуули

ВЕНЭ. (ТАСС). Розничнэ худалдаа наймаанай ба хангалгын талаар налог горитойгоор дээшэлүүлхэ гэжэ хараалhан налог ашалга тухай шэнэ хуули Австрида хүсэндөө ороо. Энэ хуулиин ёhoop февралиин 1-hээ эд бараанай сэн нэмээхэ, элдэб хангалгын түлөө сэнгүүдые дээшэлүүлхэ эрхэ худалдаа наймаанай фирмэнүүдтэ олгогдоhон байха юм.

Налог ашаха тухай хуулиhаа уламжалан, орон дотор юумын сэн дунда зэргээр 10 процентээр хүндэрхэ гээд «Фольксштимме» газетэ онсолон тэмдэглэнэ. Ондоогоор хэлэхэдэ, энэ хуулиhаа уламжалан, ажалшадай байдал горитойгоор мууудаха байна.

Л. Джонсон пресс-конференци хэбэ

ВАШИНГТОН. (ТАСС). Урда Вьетнамда боложо байhан hүүлшын ушарнуудта зорюулагдаhан пресс-конференциие США-гай президент Джонсон Сагаан байшан соо февралиин 2-то үнгэргөө. Американ интервентнүүдтэ эсэргүүтээр Урда Вьетнамда Национальна сүлөөрэлгын фронтын зэбсэгтэ хүсэнүүдэй дайшалхы ябуулга эдэбхитэйгээр хэжэ байhанhаа уламжалан, Вашингтондохи зонхилхы хүнүүдэй хоро шара бусалжа, сошордожо байhан оршон байдалда пресс-конференци үнгэрөө. Джонсон НФО-гой зэбсэгтэ хүсэнүүдэй добтолгын удха шанарые бага болгохо гэжэ али болохоор hэдээшье hаа, харин энэ добтолго «бүгэдэ ниитын восстаниин» шэнжэтэй, американ арми ба Сайгоной сэрэгүүд «горитойхон» хохидолдо ороно гэжэ мэдэрхэ баатай болоhон байна.

Американ арад бүришье муу юумые хүлеэхээр бэлэн байха ёhотой гээд президент уридшалан hануулаа. «Кхесаниин ба демилитаризованно зоныи райондо шэнэ добтолго бидэнэр хэжэ болохоёо байнабди» гээд тэрэ мэдүүлээ. Урда Вьетнам руу американ шэнэ сэрэгүүд эльгээгдэжэ болохо гээд Джонсон хэлэhэн байна.

Патриодуудай сохилтонууд

ХАНОЙ. (ТАСС). Урда Вьетнамай революционно хүсэнүүд гурбан үдэрэй турша соо байлдаа хэхэдээ, 33 городые, томо hуурин газарнуудые болон провинцинуудай түбэй городуудые. Урда Вьетнамай 32 провинцида 31 районно ба окружной центрнүүдтэ добтолоо гээд «Освобождение» агентствын дамжуулгада үндэhэлэн, ВИА агентство мэдээсэнэ.

Американ интервентнүүдэй болон Урда Вьетнамдахи туhамаршадайнь 24 агаарай-сэрэгэй бааза ба аэродромууд үнэндөө бүлтэ добтолуулhан байна. Имагтал Данангдахи агаарай-сэрэгэй баазада, Виньлонгдохи аэродромдо 130-hаа үсөөн бэшэ сэрэгэй самолёт усадхагдаhан байха юм.

Томо городуудтахи табан радиостанциие, провинцинуудай түб городуудай олон радиоузелые патриодууд добтолhон гү, али эзэлэн абаhан байна.

Американ империалистнуудай, тэдэнэй туhамаршадай хоёр бронетанкова полкые, Сайгоной армиин 6 батальониие революционно хүсэнүүд Гуэ ба Митхо городуудта ехээр hүрдүүлэн гэмтээгээ.

Шокчанг городто туhамаршадай 21-дэхи дивизиин 33-дахи полкын 3-дахи батальон арадай тала руу ороо.

Эдэ добтолгонуудhаа уламжалан, гол зам харгынуудаар, тэрэ тоодо Куангчиие Дананггай холбодог нэгэдэхи номерой стратегическэ харгыгаар, Сайгон-Камау гэhэн дүрбэдэхи номерой шоссейнэ харгыгаар ябаханьбэрхэтэй болонхой.

Вашингтоной түсэбүүд

ВАШИНГТОН. (ТАСС). США-гай правительство американ олониитые hанал бодолой талаар идхажа эхилээ. Энэ идхалга хадаа Урда Вьетнамда американ сэрэгүүдэй тооё олон болгохо, шэнэ хүнүүдые армида татаха. «сэрэгэй налог» абадаг болохо бэлэдхэл хэхэ зорилготой байна.

Иимэрхүү hанаашалга президент Джонсон февралиин 2-то пресс-конференци хэхэдээ гаргаhан байна бшуу. Харин Вьетнамда нэмэлтэ сэрэгүүдые эльгээхэ талаар ехэ хэмжээн абтажа байна гэжэ харуулкагүйень хэблэлые тэрэ уряалаа. Гэбэшье «иимэ асуудалаар ямаршье алхам хэгдэжэ магад» гээд Джонсон тэрэ дороо онсолон тэмдэглэhэн байха юм.

Хэблэлэй асуудалнуудай талаар Сагаан байшангай секретарь Дж. Кристиан энээн тушаа бүри тодорхойгоор хэлээ. Зэбсэгтэ хүсэнүүдэй тооё нэмээхэ талаар «элдэб хэмжээнүүдые правительство зүбшэн хэлсэжэ байнхай» гээд тэрэ мэдээсээ. Тусхайлбал, армида алба хэхэ болзорые hунааха, hаяхан татагдаhан 15 мянган хүнhөө гадна, хүнүүдые нэмэжэ татаха шиидхэбэри гаргагдаа гээд тэрэ хэлээ.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Мүнөөдэрэй номерто:

Нэгэдэхи хуудаhанда: «Хүдөөгэй алба хаагша» гэhэн түрүү бэшэг. «Табан жэлые болзорhоонь урид» гэhэн гаршаг доро информацинууд. ТАСС-ай шухала мэдээсэлнүүд.

Хоёрдохи хуудаhанда: түрэл орон доторнай. «Экономико шудалха hургуули» гэhэн редакционно статья. Редакцида ерэhэн бэшэгүүд. «Сошордомо ...» гэhэн гаршаг доро ...ласовай корреспо... Н. Яхногой зураглал...

Гурбадахи хуудаh... «Ленинэй заабариин ... хүтэлбэрилхэ гурим» Б. Шатоновой статья ... таковой репортаж. ... сеевэй «Сибириин ... хүбүүн» гэжэ очерк.

Дүрбэдэхи хууд... спорт. Дэлхэйн hони... таг нютагай hониң...

Редактор
Ц. Ц. ЦИБУ...

САГАЙ УЛАРИЛ

Улаан-Үдын авиаметстанциин мэдээсэhэнэй ёhoop мүнөөдэр республика доторнай бага зэргэ үүлэтэй байха, ехэ саhан орохогүй. Баруун хойто зүгhөө hүдэханаар hалхилха. Байгал шадарай болон хойто аймагуудаар 18—23, бусад аймагуудта 11—16, Улаан-Үдэдэ hүниндөө 21—23, үдэрынь 13—16 градус хүйтэн байха.

Манай адрес, телефону...

г. УЛАН-УДЭ, ул. Ленина, 35. Телефоны: редактора-... приёмная—54-93, зам. редактора—68-08, зам. редак... 62-62, ответ. секретаря—50-52, зам. ответ. секретаря-... отделы: партийной жизни—60-91, сельского хозяйства-... 63-86, пропаганды и агитации—56-23, промышлен... строительства—61-35, советского строительства и быта-... культуры и школ—60-21, писем и рабселькоров—67-... формации—34-05, общественная приёмная—56-62, ... бюро—57-63, фотолаборатория—33-61.

Гор. Улан-Удэ, типография Управления по печати ... вете Министров БурАССР.

Н-01333. Зак. №...